

4

494.3

9-17

3-4 w 19

234
235
236
237
238
239

ՀԵՄԱՅԻՆ ԱՐԻՍՏՈՒՅԻՆ

494.3 ՈՒՂԵՑՈՅՑ

563

1205

9-17 w

ԳՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

ԿՍՄ

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

ԹՈՒՐԹ ԼԵՋՈՒԻ

Printed in Turkey

ԳՈՐԾ

Գ. Գ. ԳԱԼԸԳՅԱՆԻ

Կ. ԳՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ԳԱՎԱՅԵԱՆ

1885

2010

2002

Ն Ե Ր Ա Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

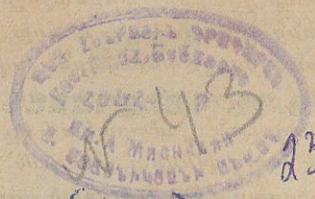
Թագային Դպրոցներու և մասնաւորաց Վարժարաններու մէջ, մասնաւանդ վերջին տարիներս, տեսնուած փոյթ և խնամք ի կրթութիւն Թուրք լեզուի՝ տարակոյս չեն թողուր, թէ սոյն կարեւորագոյն ուսման նիւթական և բարոյական պէտքն ըստ արժանւոյն կը դնահատէ ազգային ամէն անհատ :

Արդարեւ կ'արժէ թէ Թուրք լեզուի անհրաժեշտ պէտքն Հայ հասարակութեան ճանչցնելու համար թերթեր վատնեմք, քանի որ կայս. կառավարութեան ընդհանուր Պաշտօնարանաց մէջ այսօր կը փայլին իրենց դիրքօրն հազարաւոր ազգայինք, մեծագոյն մասն, այս, մի միայն Պետական լեզուի մէջ իրենց ունեցած հմտութեամբքն. ընդհակառակն շատեր չկարեն ամենաչնչին պաշտօն մ'իսկ ձեռք բերել իրենց բազմազան և ճոխ գիտութիւններօրն, ցորչափ չեն ճանաչեր զճանուառն, տիրող լեզուն :

Հայոց ազգն, որ իւր Օգոստոսփառ Ինքնակալին ազգային շահն ու օգուտն յօժարակամ կը խնդրէ անդատին, զիտնալու է թէ, այդ խնդրոյ լուծումն՝ երկրին քաղաքական օրինաց, ազգաց հետ ունեցած դաշնադրութեանց և ներքին նիւթական ու բարոյական վիճակին ստոյգ զիտակցութեամբն կարելի կը լինի, որոյ միակ բանալին է՝ Հայրենի լեզուի ուսումն :

Ազգ. կրթական Խորհուրդն մօտերս ուղեց գիտնալ մեր ազգային վարժարանաց մէջ Թուրք լեզուի ուսուցման ինչ վիճակի մէջ լինելն, որոնք ձեռօք աւանդուիլն, ինչպիսի դասագրքեր գործածուիլն. անշուշտ խորհուրդ մ'ունէր սոյն ձեռնարկն, վասն զի այս մասին դեռ բազմաթիւ անտեղութիւնք կը տիրեն դժբաղդաբար ազգային վարժարա-

11715

234-2085
234

(1401
39)

նաց շատերուն մէջ ի վնաս ուսանողաց . անհեթեթ ծրագիրներ , անձեռնհաս ուսուցիչներ , անիմաստ եղանակներ և անճոռնի դասագրքեր՝ արդարեւ անել բաւիղներ են աշակերտաց համար . տեսնուած են վարժարաններ , յորս չոր ընթերցանութենէ զատ բան մը չաւանդուիր , յորս գտնուող մէն մի կարգի ուսանողաց ձեռք մի և նոյն դասագիրքը տրուած է , յորս աւանդեալ առօրեայ դասերն՝ ուսուցչին գլխոյն մէջ միօրեայ աւանդմ'է , յորս եւն . եւն :

Մեր աշխատասիրութեանց գտած ջերմ ընդունելութիւնն քաջալերեց զմեզ չթերանալ սոյն ամենակարեւոր գործն իսկ պատրաստելու , որոյ տեսակն առաջին անգամ կը տեսնուի ի հրապարակի :

Գործոյս պարունակութիւնն է՝ Օսմ. լեզուի մէջ Թուրք . Արաբ . և Պարս . բառերու գործածութեան գլխաւոր կանոններն , ոճերն և դարձուածներն , այն է՝ ՀԱՄԱԶՍՅՆՈՒԹԻՒՆ :

Լեզուի մը Համաձայնութիւնն առանց դասականապէս ուսնելու՝ կարելի չէ գիտնալ զայն . հասնապազորեայ փորձերով հաստատուած է որ , դպրոցական աշակերտք թէև ամենայն աջողակութեամբ կարգան և կարգացածնին ըմբռնեն , և սակայն դարձեալ չկարեն ամենապարզ նախադասութիւն մը գրել , շարադրել , թարգմանել՝ լեզուին յատուկ և սեպհական ոճովն , սորա պատճառն ուրիշ բան չէ , բայց եթէ Համաձայնութիւնն դասականապէս ուսած չլինելնին :

Օսմ. լեզուի վերաբերող այդպիսի գործ մը ցարդ տեսնուած չլինելուն համար շատեր կարծեն թէ Թուրք . լեզուի մէջ բառերն ըստ կամս կը շարադրուին (անհեթեթ կարծիք) . ուրախ եմք որ , իբր մի հարազատ հեղինակութիւն յաջողեցանք այս անգամ զայն եւս նուիրել Հայ ուսանողաց :

Ընտիր մատենագրութիւններէ քաղած եմք դասադրքիս օրինակաց մեծ մասն , այսու լեզուին զրականութիւնն պիտի ծանօթանայ ուսանողին , զոր միւսանգամ կը փութամք վստահացնել թէ , մեր սոյն դասերն ըմբռնելով

կարող պիտի լինի սուրբիլ լեզուին դրական մասն ալ՝ հասար հաշտով և հասարարի՛ վիպա-լեւծք երեք ամսոյ մէջ :

Դասագրքիս վերջն աւելցուցինք Բառգրքուկ * մը , որ մեծապէս պիտի նպաստէ հետախոյզին , ըստ որում Տաճկ . և Հայ . բառգիրք մը դեռ չունիմք դժբաղդաբար , զոր , յուսամք թէ , քիչ ատենէն աւարտելով պիտի յաջողիմք ի լոյս ընծայել :

Պ . Պ . ԳԱԼԸՊՅԱՆ

* Իմ այս եղանակն գործածած եմ ամէն Գործերու մէջ . այս մասին հարկ եղած գիտելիք եւ հրահանգ կը գտնուին Բառգրքուկի սկիզբն .

Երես	Տող	Սկսւմ	Ուղիղ
44	5	نیشانی	نشانی
46	3	ناجی	منجی
29	3	بنیدینی	پنیدینی
34	17	رکیک	رقیق
34	26	یمکینلی	تمکینلی
32	18	کهو	کهف
35	3	خسته لغک	خسته لکک
35	3	النمق	آلنمق
36	16	چیمقرله	چیمقرله
39	8	اولامسی	اولامسنی
43	23	اربعدهسی	اربعی
۲	29	۶-۵-۶	۶-۵-۶
۳	3	۶-۶-۳	۶-۶-۳

ՀԵՄԱՅԻՆ ԱՐԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱՆԿԱՆ

ՈՒՂԵՑՈՅՑ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Կ Ա Մ

Հ Ա Մ Ա Չ Ա Յ Ն ՈՒ Թ Ի Ի Ն

ԲՈՒՐԲ. ԼԵՁՈՒՐ

Մ Ա Ս Ն Ա .

1. Օսմանեան լեզուն կը բաղկանայ թուրք. Արաբ. և Պարս. բառերէ .

2. Թուրք. լեզուի վերաբերող ամէն բառ Օսմ. լեզուի մէջ գործածելի է , զոր .

Գոյական .	پرمق	Մասն
Ածական .	اوزون	Երկայն
Դերանուն .	بن	Ես
Բայ .	كوردم	Տեսայ
Նախադրութիւն .	ايچون	Վասն
Մակբայ .	اوت	Այս
Շաղկապ .	ايکن	Մինչդեռ
Չայնարկութիւն .	هايدى	Օ՛ն
Մասնիկ .	لك	. . . ութիւն

3. Օսմ. լեզուի մէջ գործածուող Արաբ. բառերն են

Գոյական .	عرق	Երակ
Ածական .	كبير	Մեծ
Անբերելոյթ .	تكليف	Առաջարկել
Ընդ . Ներկայ .	خالق	Սրարելչ
Ընդ . Անցեալ .	معين	Որոշեալ
Նախադրութիւն .	بعد	Յետ
Մակբայ .	حالا	Դեռ
Շարկապ .	و	Եւ
Չայնարկութիւն .	حاشا	Գահ

4. Օամ. լեզուի մէջ գործածուող Պարս. բառերն են

Գոյական .	خانه	Տուն
Ածական .	سياه	Մեւ
Բայարմատ .	انداخت	Արձակումն
Ընդ . Ներկայ .	نما	Յուցնող
Ընդ . Անցեալ .	كشیده	Քաշուած
Նախադրութիւն .	زیر	Ներքեւ
Մակբայ .	دوستانه	Բարեկամաբար
Շարկապ .	بلكه	Գուցէ . Այլ
Չայնարկութիւն .	ای	Ո՛վ
Մասնիկ .	وار	... ւոր

5. Արար . Անբերելոյթները թուրք . ایتک . ایلک .
 قلمق օժանդակներու հետ կը բանին , և Պարս . Բայար-
 մատները սոյն օժանդակներով Անբերելոյթ կը լինին .
 Յարգական ասացուածոց մէջ Եւրմու Բայն ալ իբ-
 րեւ օժանդակ կրնայ գործածուիլ , զոր .

اعطا	•	Տալ	•	ايتک ايلک قلمق Եւրմու
تأسيس	•	Հիմնել	•	تأسيس ايتک ايلک قلمق Եւրմու

* * انقاد ايتک ايلک .	Կապուիլ	انقاد
* * اجتماع ايتک ايلک .	Հաւաքուիլ	اجتماع
بيورمق قلمق ايلک .	Յառնել	قيام
بيورمق قلمق ايلک .	Հայիլ	نظر
بيورمق قلمق ايلک .	Բացումն	كشاد
بيورمق قلمق ايلک .	Արձակումն	انداخت
بيورمق قلمق ايلک .	Ողբ	فرياد
بيورمق قلمق ايلک .	Հանդիստ	آرام

6. Արար . Չէզոր Անբերելոյթներէն ոմանք ընդհան-
 րապէս بولق Գտնել բայն իրենց օժանդակ կ'առնուն ,
 զոր .

ختم بولق	•	վերջանալ	ختم
شيوع بولق	•	Տարածուիլ	شيوع
وقوع بولق	•	Գիպել	وقوع

7. Արար . Ներգործական Անբերելոյթներն , ինչպէս
 նաեւ Պարս . Ներգործական Բայարմատները՝ թուրք .
 بيورمق قلمق . اولمق . ايلک . օժանդակներով կրաւո-
 րական կը լինին , զոր .

بيورمق قلمق اولمق ايلک .	•	Որոշել	تعيين
ارسال ايلک اولمق قلمق بيورمق .	•	Դրկել	ارسال
سارش ايلک اولمق قلمق بيورمق .	•	Յանձնարարութիւն	سارش
شکست ايلک اولمق قلمق بيورمق .	•	Բեկումն	شکست

8. Արար . և Պարս . ընդունելութիւնք اولق թուրք .
 օժանդակին հետ բաներով նաեւ՝ Անբերելոյթ կը լինին ,
 անշուշտ իրենց սեռն անփոփոխ պահելով , զոր .

* Կրաւորական Բայերու միայն և ايتک և ايلک Բայերը կ'օ-
 ժանդակեն :

Ուղեւ	طالب اولوق . Ուղող	طالب
Իջնեւ	نازل اولوق . Իջնող	نازل
Կապուել	منعقد اولوق . Կապեալ	منعقد
Պարտուել	مغلوب اولوق . Պարտեալ	مغلوب
Նեաեւ	انداز اولوق . Նեաող	انداز
Ընթանալ	روان اولوق . Ընթացող	روان
Կանգնել	استاده اولوق . Կանգնած	استاده
Դրուել	نهاده اولوق . Դրուած	نهاده

9. Ինչ ինչ Արար. Աներեւոյթներն ինչ. Անցեալի մտօք ընդհանրապէս اولوق Օժանդակին հետ կը բանին, զոր .

Կորնչել	تلف اولوق . Կորուսեալ (Կորուսանել)	تلف
Ջնջուել	محو اولوق . Ջնջեալ (Ջնջել)	محو
Սպանուել	هلاک اولوق . Սպանեալ (Սպաննել)	هلاک
Յանձնուել	تسليم اولوق . Յանձնեալ (Յանձնել)	تسليم

10. Արար. և Պարս. Ընդունելութիւնք ایتک . ایتک . Կապուելով թուրք. Օժանդակներու հետ գանուելով՝ Աներեւոյթ կը լինին, որոց սեռն Անցողականի կը փոխուել, զոր .

ظاهر اولوق . Երեւցող	ظاهر ایتک ایتک قلمق بیورمق	ظاهر
مقتدر اولوق . Կարողացող	مقتدر ایتک ایتک قلمق بیورمق	مقتدر
مجبور اولوق . Մախպեալ	مجبور ایتک ایتک قلمق بیورمق	مجبور
مشرف اولوق . Պատուեալ	مشرف ایتک ایتک قلمق بیورمق	مشرف

روان ایتک ایتک قلمق بیورمق	روان ایتک ایتک قلمق بیورمق	روان
سوزان ایتک ایتک قلمق بیورمق	سوزان ایتک ایتک قلمق بیورمق	سوزان
فرستاده ایتک ایتک قلمق بیورمق	فرستاده ایتک ایتک قلمق بیورمق	فرستاده
بسته ایتک ایتک قلمق بیورمق	بسته ایتک ایتک قلمق بیورمق	بسته

11. Թուրք. Օժանդակներով գործածուող Արար. և Պարս. Բայերուն Օժանդակները միայն կը խոնարհին՝ անշուշտ թուրք. կանոնաց համաձայն, զոր .

اعطا ایدرم ایدرسک ایدر ایدرز ایدرسکز ایدرلر .
 تعیین ایدلم ایدلدک ایدلدی ایدلدک ایدلدیکز ایدلدیلر .
 طالب اولشم اولشسک اولش اولشز اولشسکز اولششلر .
 تلف اولجغم اولجقسک اولجق اولجغز اولجقسکز اولجقتلر .
 ظاهر قیلاردم قیلاردک قیلاردی قیلاردق قیلاردیکز قیلاردیلر .
 ختام بولوق بولوش بولوب بولقله بولدرق بولججه بولجیق .

12. Երեւցեալ Օսմ. լեզուի մէջ գործածուող Արար. և Պարս. Գոյականները թուրք. կանոնաց համաձայն կը հոլովին, զոր .

کتاب کتابک کتابه کتابی کتابدن کتابله کتابده .
 نامه نامهک نامهیه نامهیی نامهیدن نامه ايله نامهده .

Մ Ա Ս Ն Բ .

13. Տէր բային (مبتدا) Ուղղական Հոլովով կը լինի եթէ բայը (فعل) դիմաւոր է, որ թուով ու դէմքով համահայնեւրու է, զոր .

بن كیده جكم . سن یازمك . او كوردی . اغاج منكسر اولدی .
بز كیدرز . سز او قومیکز . اونلر عودت ایدهمرز . رفیقلم او یوروز .

14. Տէր բային եթէ դերանունն է և հաստատական պաշտօն չունի, զօրութեամբ եւս կրնայ ըմբռնուիլ, զոր .

واصل اولدم . كیده جكسك . قاچش اولمیدر .
كور یوروز . بكنور ايسه كز . تشخيص بيوردیلر .

15. Յոգնակի Տէր բային բայը կրնայ ըլլալ նաեւ որ եղակի մնայ եթէ դերանունն չէ, զոր .

آغاچلر چيچيكنيور . يغمورلر باشلادی . چيچيكلر آچيلورسه .
طالعذر تكتر ايتكده در . سسلر كسلدی . موملر سوغش ایدی .

16. Մէկէն աւելի Տէր բայներու բայը միշտ Յոգնակի կը դրուի, և Տէր բայներուն նախամեծար դէմքին կը համահայնի, զոր .

قرنداشم و بن عزيمت ايلرز . سن و همشيرهم كورمديكز .
بن ايله او قالدق . انلر ايله سز تشريف بيوريكز .
بن ايله سن بکلرز . سن و پدرك برلكده كلکيز .

17. Միգէմ բային Տէր բային Սեռական Հոլով կը լինի, զոր .

بنم كلمهم . سنك كله جكك . اونك قالسی .
چوجغك دوشديكنی . بزم ييلمهمزی . سزك تحمل ايتكزی .
اونلك باقديغنه . درسلمزك بدأ اولنمسنه .

18. Սեռի խնդիրը (مفعول صريح) Հայցական Հոլովով կը լինի, զոր .

بن قضا ئنی سورم . مصطفی بی طانیرمیسك ؟
حسین درسنی حفظ ایتامش . پاره قرانمق استیمور .
صغوق صو ایچمیکز . احمد پرماغنی کسمش ایش .

19. Բնութեան խնդիրն (مفعول غير صريح) այլ և այլ Հոլովներով կրնայ ըլլալ, զոր .

حيوانك ناطقهسی یوقدر * . صغوغك ضرری واردر .
قرنداشمك مدخلی اولمش اولهمنز . فارهنگ قویرینی واردر .
سكا سويليورم . كدی ايله كویك آغاجه چيغمشلر .
چار سويه كیده جك میسكز ? . بزه انفعال ایتشلر .
اوچ آرشون ** آكدم ایدی . قاچ قدح ایچه بیلورسك ? .
اوچ کون اوچ کیچه او یومامشز . سکز ساعت یوریه جكلر .
بندن نه استرسكز ? . نجیب ارسلاندن قورقاز ایش .
یالق دكردن چیقار . برادرم دوكوندن عودت ایتدی .
عربه ايله كیده جكز . طاشله قوش طوته بیلورمیسكز ? .
یازی بی دقتله یازملی . پرماغنی بیقوله كسدم .
طعام صفرده حاضر ایدی . صماتیهده حریق وقوعولدی .
شرفده محاربه ظهور ایدرسه . كرتكله دیواره كزر .

20. Սեռ. Հոլով Բնութեան խնդիրն եթէ Ստացական դերանունն մ'է, կրնայ ըլլալ որ զօրութեամբ

* Էական բայերը Սեռ. Հոլով Բնութեան խնդիր առնելով Ունենալ կը նշանակեն, որ առեն Բնութեան խնդիրը Տէր բայի և իր Յատկացեալը (28) Սեռի խնդիր կը փոխուի :

** Չափ նշանակող բառերն եթէ Գոյականի մը վերաբերին, Ածականի մտօր կ'ըմբռնուին, ինչպէս ایچدم .

խմացուի, բաւ է որ Յերանուան յօդը խնդրին վրայ գտնուի, զոր .

پارہم یوقدر . قباحتک وار ایش . البسه سی یوقیدر ؟
سزده شهله ری یوقدر . سرمایہ کز وارمیدر ؟ . فکر مز وار ایدی .

21. Ներքոյական Հոլով Բնութեան խնդիրն երբեմն Գործիական Հոլովի տեղ ալ կը բանի, զոր .

بو اسمده کیمسه یی طایم . ترووا نامنده بر شهر بنا ایندی .
سکز ذراع عرضنده بر عرصه آلم . خاطرینی استفسار ایتمک رفتارنده .
افاده می تبلیغ بیورمق معرضنده . عبودیتی بیان ایتمک سیاقنده .

22. բա-այն և ար-ու հոլով խնդիր կ'ըլլան ըստ պահանջման խնաստի ամէն տեղ կրնան դրուիլ, բայց միշտ Բայէն և Ստորոգելիէն առաջ, զոր .

نه نیتده سکز ؟ . کیتک فکرنده ایم .
افندی استعفا ایتمک عزمنده ایش . اوکرمک مقصدنده اینز .
پدرم عودت ایتمک املنده در . برادرمی کورمک آرزوسنده ایدم .

23. Ստորոգելին (خبر) Ուղղական Հոլովի կը լինի, զոր .

دکز طالعه لیدر . سز زنگین اوله جقسکز .
مفتش تعیین اولندم . بولتر وحشی تعیر اولنورلر .
سزی بو ایشه مأمور نصب ایتم . هوا صیقاقدر .

24. Խօսքի մէջ իւրարանչիւր բառ անշուշտ իր կարգն ունի ըստ պաշտօնի . Թուրք . լեզուի մէջ առաջ Տէր լայն, ետքը Սեռի խնդիրը, յետոյ Բնութեան խնդիրը, ապա Ստորոգելին, իսկ ամենէն վերջը Բայը կը դրուի, զոր .

پدرم بنی کندوسنه شریک ایده جکدر .
والی سنی مجلسه اعضا نصب ایندی .

25. Սյուս հանդերձ Սեռի և Բնութեան խնդիրները շատ անգամ իրենց խնաստին կարեւորութեան համեմատ կրնան ետեւ առաջ ալ դրուիլ, զոր .

پدرم کندوسنه بنی شریک ایده جکدر .
والی مجلسه سنی اعضا نصب ایندی .

26. Նոյնպէս Մակբայն (حال) ու Նախադրութեամբ խնդիրն (مفعول مجرور) ըստ պահանջման խնաստի ամէն տեղ կրնան դրուիլ, բայց միշտ Բայէն և Ստորոգելիէն առաջ, զոր .

یاقینده پدرم بنی کندوسنه شریک ایده جکدر .
پدرم بر آیدن صکره بنی کندوسنه شریک ایده جکدر .
پدرم بنی یاقینده کندوسنه شریک ایده جکدر .
پدرم بنی کندوسنه بر آیدن صکره شریک ایده جکدر .
بو کون والی سنی مجلسه اعضا نصب ایندی .
والی تشویق ایچون سنی مجلسه اعضا نصب ایندی .
والی سنی بو کون مجلسه اعضا نصب ایندی .
والی سنی مجلسه تشویق ایچون اعضا نصب ایندی .

27. Ածականն (صفت) որ եզակի և Ուղղական Հոլովի կը լինի, իր Գոյականէն առաջ կը դրուի, զոր .

طائلی دیل ییلانی دلیکدن چیقارر . طوزلی صو ایچلمز .
عقللی چوجق والدیننه اطاعت ایلر . صیحاق هواذن صیقیلورم .
چکوک چوجقلرهنوز ایوی و کوتی یی فرق ایده مزلر .

28. Յատկացուցիչը (مضاف الیه) որ Սեռական Հոլովի կ'ըլլայ, իր Յատկացեալէն (مضاف) առաջ կը դրուի, զոր .

قوناغك قپوسى قباليدر . روزكارك سسى دهشتليدير .
 مملككتك عاصيلارى مغلوب اولديلر . صادقك اوينه كيتدم .
 كونشك حرارتى مؤثر در . يازى كاغذك وارمى در ؟

29. Եթէ Յատկացեալն Ածական ունենայ, Յատկա-
 ցուցչին ու Յատկացեալին մէջ տեղը կը դրուի, զոր .

فدانك اينجه چوقلرى صغوغه تحمل ايدهمزلر .
 سبز واتك يشيل قسمى معدهيه قوت ويرر .
 البسذك يوكلى نوعى وجودى صغوقدن محافظه ايلر .
 كتابك هر صحيفهسى او قوديكزى ؟
 انسانك برنجى وظيفهسى خالقنه عبادت ايتكدر .
 عارفك كچوك همشيرهسى پك كوزل او قوپور .

30. Կրնայ ըլլալ նաեւ որ այլ և այլ բառեր կամ
 ամբողջ նախադասութիւն (جمله) մը վերաբերութիւն
 ունենան Յատկացեալին, ասոնք ալ հետեւաբար Յատ-
 կացուցչին ու Յատկացեալին մէջ տեղը կը դրուին, զոր .

سفينهك - قىچ طرفندهكى - ديركى قيرلدى .
 تربيهسىز چوجك - كسنه ياننده - اعتبارى فرض اولنهمن .
 علوم و معارفده ترقى ايتيان ملتلك - قوم اوزرنده قورلمش خانهلر
 كى - تملى چورك اولور .
 قالمسونك - چيچملياده موتى چوبانلغه ترجيح ايدوبده بوراده قبولكزه
 سبب نه اولدى - استفهامنه جوابا ديدى

31. Բացայայտիչն (مبين) որ Ուղղական Հորովով կը
 լինի, Բացայայտեալէն առաջ կը դրուի, զոր .

جمال دوستكز وفات ايتدى . برادرم قولكز دن معلومات آلكز .
 همشيره كز نجيبهيه سلام ايدرم . زوجهم جاريه كز له خبر كوندردم .
 نيل نهري چوشمغه باشلامش . وهى افتدى زرده در ؟

32. Խօսքի մէջ մի և նոյն պաշտօնն ունեցող մէկէն
 աւելի բառերու թուոյ, Հորովոյ և այլ մասնիկները
 միայն վերջնոյն վրայ կը դրուին, եթէ այս բառերն
 Արար. և Պարս. են, զոր .

اموال و اشياك كافهسيده تلف اولدى . نام و نيشانى قالمدى .
 صحت و عافيتى كالمده در . اتحاد و اتفاقدن نكول ايتديلر .
 خواجهك حقى پدر و مادرك حقتدن زياده در .

Մ Ա Ս Ն Գ .

33. Ածականը Գոյականէն ետքն ալ կրնայ դրուիլ,
 պայմանաւ որ թէ Ածականն և թէ Գոյականն Արար.
 կամ Պարս. բառեր եղած լինին, որ ատեն Գոյակա-
 նին վերջի դիրն էսրէ կարդարու է . այս ձեւին կ'ըսուի
 հետեւեալ Կառակցութիւն Ածականի, զոր .

Կրտսեր որդի	ولد صغير
Ախորժեղի կերակուր	طعام نفيس
Սպիտակ ծով	بحر ابيض
Սիրուն լեզու	لسان خوش
Քաղցր ջուր	آب شیرین
Երէց եղբայր	برادر بزرگ
Վաղեմի բարեկամ	دوست قدیم
Բուռն հողմ	روزگار شديد

34. Գրեթէ մասնաւորեալ մի քանի թուրք. և օտար
 լեզուի բառեր կան, որը սովորաբար այս ձեւով ալ կը
 դորձածուին իբր ընդհանուր սխալ, զոր .

Յիշեալ ազարակն	چفتاك مذکور
Ելեկարական գիծ (Թեղ)	خط الكتريقي
Դիւանագիտական ընթացք	مسلك ديپلوماتيقي
Վերոյիշեալ կայսրն	ايمپراطور مشاراليه
Վերոյիշեալ կոմսն	قونت مشاراليه
Վերոյիշեալ հրամանատարն	قوماندان موما اليه

35. Նոյնպէս Յատկացուցիչն Յատկացեալէն ետքն ալ կրնայ դրուել, պայմանաւ որ թէ Յատկացուցիչն և թէ Յատկացեալն Արար. կամ Պարս. բառեր եղած լինին, որ ատեն Յատկացեալին վերջի գիրն էսրէ կարդալու է. այս ձեւին կըսուի *اضافت لاميه* կապակցութիւն Յատկացուցչի .

Կապակցութեան ձեւի մէջ Յատկացուցիչն Ուղղական Հոլով կը լինի, զոր .

Ճակատագրի տրամագրութիւն	حكيم قدر
Հարստութեան ճամբայ	طريق ثروت
Իրաւունք հօր	حق پدر
Երկնից կողմն	جانب آسمان
Որդի արքայի	پسر شاه
Հող ոտից	خاك پا
Ակն հոգւոյ	چشم روح
Բիր ական	مردمك عين

36. Գոյականն ու Ածականն երբեմն Յատկացեալի ու Յատկացուցչի ձեւով ալ կը գործածուին, յորում Յատկացեալն Ածականի և Յատկացուցչը Գոյականի մտօք կըմբռնուին, զոր .

Կատարեալ գլխութիւն	کمال مرحت
Լաւ վարչութիւն	حسن اداره
Չար դիտումն	سوء قصد
Ապառողջութիւն	عدم عافيت
Երկար տեւողութիւն	طول مدت
Բարի ծառայութիւն	حسن خدمت

37. Կարգ մը բառերու Յոգնակիներն, ինչպէս են *اجناس* Սեռեր, *انواع* Տեսակներ, *صنوف* Կարգեր, և այլն, և թէ կապակցեալ Յատկացուցիչ ունենան, իրենք ածականաբար իսկ իրենց Յատկացուցիչները գոյականաբար կ'իմացուին, զոր .

Այլ և այլ սեռէ կենդանիք	اجناس حيوانات
Բազմատեսակ հարստահարութիւնք	انواع مظالم
Ամէն կարգի հպատակք	صنوف تبعه

38. Նոյնպէս խնդիրը խնդրառուէն ետքն ալ կրնայ դրուել, պայմանաւ որ թէ խնդիրն և թէ խնդրառուն Արար. կամ Պարս. բառեր եղած լինին, որ ատեն խնդրառուին վերջի գիրն էսրէ կարդալու է. այս ձեւին կըսուի *اضافت مفعوليه* կապակցութիւն խնդրի .

Կապակցութեան ձեւի մէջ խնդիրն Ուղղական Հոլով կը լինի, զոր խնդրառուին պահանջած Հոլովին վերածելու է, զոր .

Օղնութեան կարօտ	محتاج اعانه
Գովեստի արժանի	شايان تحسین
Պատժոյ արժանի	مستحق جزا
Սրտերու ազդող	مؤثر قلوب

Յոյսը կտրել	قطع امید
Ճառանգաւորութիւնն հաստատել	اثبات وراثت
Ուրախութիւն ստանալ	كسب سرور
Ինքզինքն սպաննել	قتل نفس
Հաւանականութենէ հեռի	بعيد احتمال
Տարագիր յերկրէ	مهجور ديار
Մերժեալ ի մարդկանէ	مردود ناس
Պարտեալ ի վշտաց	مغلوب الم
Գիտութեամբ պատեալ	محاط علم
Գոռանօք գինովցած	مست نوازش
Զեռքով շինուած	مصنوع دست
Մրով սպանեալ	مقتول شمشير
Պահել ի շտեմարանի	حفظ آخبار
Տեսրակի մէջ գրել	ثبت دفتر
Ի գիրս առնուլ	درج صحیفه
Բազմադ ի գահու	جالس اورنگ

39. Բացայայտիչը Բացայայտեալէն ետքն ալ կրնայ դրուիլ, պայմանաւ որ թէ Բացայայտիչն և թէ Բացայայտեալն Արար. և Պարս. բառեր եղած լինին, որ ատեն Բացայայտեալին վերջի գիրն էստէ կարդալու է. այս ձեւին կ'ըսուի *اضافت بيانيه* կապակցութիւն Բացայայտչի. զոր.

Բամազան ամիսն	ماه رمضان
Քահիրէ քաղաքն	مصر قاهره
Ուրբաթ օրն	روز جمعه
Խալիլ Պանդոկն	خان خليل
Միւլէյման թագաւորն	شاه سليمان
Սսպահան քաղաքն	شهر اصفهان

40. Քաղաք, Գիւղ, Թաղ, Անձն նշանակող մի քանի թուրք. կամ օտար բառեր սովորաբար այս ձեւով ալ կը գործածուին՝ իբր ընդհանուր սխալ, զոր.

Մէմիխա քաղաքն	شهر منفیس
Ալղաս գաւառն	ایالت آژاس
Սամաթիա թաղն	سمت صماتیه
Կլյեօմ կայսրն	قرال کیوم
Լուի կայսրն	ایمپراطور لوئی
Նարպալ նաւապետն	قبودان ناربال

41. Կապակցութեան ձեւի մէջ նախադասեալ բառն, այսինքն Գոյականը, Յատկացեալը, Խնդրառուն և Բացայայտեալն եթէ համը ۵, ۷ գրերով վերջաւորած լինին, իրենց վերջն ւ մը կ'աւելցուի, զոր.

Մեծ տուն	خانه کبير
Վարդապոյն գինի	باده کلکون
Հոգւոյ աչք	ديده جان
Բարեկամութեան նամակ	میعنه مودت
Պատիւ պահել	وقایه ناموس
Արժանի շնորհաց	شایسته لطف
Պէշիկթաշ գիւղն	قریه پشتکطاش
Իզմիտ գիւղաքաղաքն	قصبه ازמיד
Յիշեալ դատախազն	مدعی مرقوم
Վաղեմի գահ	کرسی قدیم
Զեռինք մարդկան	ایادی ناس
Ժողովուրդ քաղաքի	اهالی بلده
Առողջութիւն պատճառող	بادی صحت

Բացատրութեան անկարօտ مستغنی تعریف
 Թիւնիկ ձուկն ماهی کربرج
 Յիսուս Փրկիչ ناجی عیسی

42. Կապակցութեան ձեւի մէջ նախադասեալ բառն, այսինքն Գոյականը, Յատկացեալը, Խնդրառուն և Բացայայտեալն եթէ ուղ կամ համը ցով վերջաւորած լինին, իրենց վերջը ւ մը կ'աւերցուի, զոր.

Բարի աղօթք	دعای خیر
Բարձր ձայն	صدای بلند
Յուսահատութեան ծով	دریای نومیدی
Լոյս արեգական	ضیای شمس
Արարողութիւն կատարել	اجرای آیین
Պարտքը վճարել	ایفای دین
Քարթալ վիճակն	قضای قرتال
Տեսուչ Բդեչին	پاشای ناظر
Արքունի բանակ	اردوی همایون
Մեծ շուկայ	چارسوی کبیر
Երկրի երես	روی زمین
Վարդի հոտ	بوی گل
Ուսման փափագիլ	آرزوی علم
Հաճութիւն փնտռող	جوی رضا
Չախ երես	روی چب
Աջ կողմ	سوی راست

43. Կապակցութեան ձեւի մէջ Ածականը Գոյականին հետ սեռով կը համաձայնի. այս համաձայնութիւնը միայն Արաբերէն բառերու համար է (Պարսկերէն

լեզուի բառերը սեռական յատկութիւն չունին), զոր.

Հնդարձակ դաշտ	صحراء واسعة
Մոսկալի անապատ	فیقای (فیفاء) مدهشہ
Տեղի ունեցած դատը	دعوی (دعوی) واقعه
Մուրը վճիռ	فتوی (فتوی) شریفه
Որոշեալ տեւողութիւն	مدت معینه
Բարձր կամք	ارادہ علیہ

44. Արաբ. լեզուի մէջ Ասկանոս Յոգնակի բառերն իդական են, ուստի կապակցութեան ձեւի մէջ եթէ Գոյականը Յոգնակի է, պէտք է որ Ածականն իդական լինի, զոր.

Ներկայ վիճակներ	احوال حاضرہ
Բարձր լեռինը	جبال رفیعہ
Օտար տէրութիւնը	دول اجنبیہ
Քաղաքակրթեալ ազինք	ملل متمدنہ
Օտար դեսպանը	سفرای اجنبیہ
Պահուած տետրակներ	دفاتر محفوظہ

1401
69
39

45. Համը ո ուղ վերջաւորող գրեթէ մասնաւորեալ միջանի թուրք. բառեր, ուր շատ անգամ կապակցութեան ձեւով կը գործածուին, իդական համարուելով իրենց Ածականն ալ իդական կը լինի. ասոնք ալ ընդհանուր սխալներու կարգէն են, զոր.

Յիշեալ սենեակն	اوطہ مذکورہ
Ելեկարական զօրութիւն	قوہ الکتریقیہ

* Էլիֆէ Մեֆուրէ (1)ն և Էլիֆէ Մոֆուրէ (2)ն 1 Էլիֆի կը փոխուի կապակցութեան ձեւի մէջ, հետեւաբար 42-կանոնի կը հետեւին :

Ֆաղաքական յարաբերութիւնք مناسبات پوليٲيقه
 Դիւանադիտական գործեր امور ديپلوماٲيقه
 Աշխարհագրական գիտելիք معلومات جغرافيه

46. Կապակցութեան ձեւի մէջ Ածականը Գոյականին հետ թուով ալ կը համաձայնի , զոր .

Նախորդ հեղինակք	مؤلفين متقدمين
Վերջին ֆերականք	صرفيون متآخرون
Բարձրաստիճան անձինք	ذوات عاليات
Մատուռակ օրիորդք	بنات ساقيات
Աջնուական Ժողովուրդք	اهالی كبار
Մեծամեծ նախարարք	وكلای عظام

47. Երբեմն այնպիսի Ածականներ կը գործածուին խօսքի մէջ , որոց Գոյականը զօրութեամբ կ'ըմբռնուի . ասոնք սեռով կը համաձայնին իրենց զօրութեամբ Գոյականին , զոր .

Արտաքին գործեր	(امور) خارجيه
Բժշկական ուսմունք	(فنون) طبيه
Ամառնային բնակարանք	(منازل) صيفيه
Մէծիտեան դրամ	(سكه) مجيديه
Մահմուտեան նաւ	(سفينه) محموديه

48. Կապակցութեան ձեւի մէջ կրնայ ըլլալ որ , յետագասեալն այսինքն Ածականը , Յատկացուցիչն ու խնդիրն երկու կամ եւս աւելի լինին , որք անշուշտ մի և նոյն պաշտօնն ունեցած կը լինին , զոր .

Վշտալի և տխուր սիրտ	قلب اليم و حزين
Առողջութեան և բարեկեցութեան լուր	پيام صحت و عافيت
Ուսմունք և գիտութիւնք սովորիլ	تحصيل علوم و فنون

Ամուր , հաստատուն և գեղեցիկ بنای متين و رصين و لطيف
 շէնք

Վեհութեան , մեծութեան և وفور شوكت و عظمت و اجلال
 փառաց առաւելութիւն

Ապրանք , կենդանիք և հա- جلب امتعه و حيوانات و بهارات
 մեմունք բերել

49. Կապակցութեան ձեւի մէջ կրնայ ըլլալ նաեւ որ , նախագասեալն այսինքն Գոյականը , Յատկացեալն ու խնդրառուն երկու կամ եւս աւելի լինին , որք անշուշտ մի և նոյն պաշտօնն ունեցած կը լինին , ասոնց միայն վերջաւորելոյն վերջի գիրն էսրէ կը կարգացուի , զոր .

Արքայական պաշտօնատրութիւն և շնորհ توجيه و احسان همایون
 Մրախի հանգարտութիւն և հանգըս- حضور و راحت دل
 տութիւն

Իրողութիւնը քննել ու զննել تحقيق و تدقيق ماده
 Յիշեալ խօսքերն , վար- اقوال و اطوار و حرکات مجعوثه
 մունքն ու շարժումները

Տէրութեան փոխարքայք , նա- وزرا و وكلا و مأمورين دولت
 խարարք ու պաշտօնեայք
 Ընչերն աւարել , կողոպտել և نهب و غارت و غصب اموال
 յափշտակել

50. Կապակցութեան ձեւով գրուած մէկէն աւելի Գոյականներն եթէ սեռով տարբեր են , այն ստեղծականը սեռով վերջինին կը համաձայնի , զոր .

Մշտնջենական անդորրութիւն և آسايش و سعادت ابدیه
 և երջանկութիւն

Ներքին աստիճանութիւն և հան-
դարտութիւն

امانت و حضور داخلي

Աստուածային շնորհ և ողորմութիւն
Գեղեցիկ բարք և բնաւորութիւն

احسان و عنایت الهیہ
طینت و خلق جلیل

Ազնիւ ընտանութիւն և ընտելութիւն
Մարդկային գորով և գուժ

انس و الفت بهیہ
شفقت و رحمت انسانی

51. Կրնայ ըլլալ նաեւ որ, Գոյական մը երկու Ածա-
կան ունենայ, որոց մին միւսին Ածականն եղած լինի,
ասոնք առանց և Շաղկապի յաջորդաբար իրարու կը
կապակցին Գոյականէն ետքը, զոր.

Օսմանեան ղինուորական սպաս

خدمت عسکرية عثمانیه

Կայսերական վեհադոյն կամք

ارادة سنية شاهانه

Մարդկային բնական զգացմունք

حواس طبيعية انسانیه

Կայսերական ցամաքային երկրա-

مهندسخانه بری همایون

չափական—վարժարան

Հայրական բարձր կողմն

صوب عالی پدرانه

Սպարապետութեան բարձր պաշտօն

مقام والای سرعسکری

52. Երբեմն ալ այս Ածականներուն մին, կամ եր-

կուքն երբ մանաւանդ երեք հաս լինին, Գոյականէն

առաջ կը դրուին, զոր.

Յիշեալ կործանեալ տունն

مذکور خانه منهدم

Յիշեալ Նինուէացի վաճառականն

مرقوم تاجر موصلی

Բաղմովաստակ, հոյակապ և վա-

مكلف و جسيم معبد قديم

ղեմի տաճար

Ծանուցեալ սրբազան և պատ-

معهود کتاب مقدس و معزز

ուական գիրքն

53. Եթէ գոյականը միանգամայն Ածական և Յատ-

կացուցիչ ունենայ կապակցեալ, Ածականն անմիջապէս
Գոյականէն ետքն, իսկ Յատկացուցիչն ամէնէն վերջը
կը դրուի, զոր.

Կրթութեան առաջ ժողով

مجلس كبير معارف

Օրինաց գործադրելի տրամադրութիւն

حكم مرعی قانون

Մարդուս տկար սիրտը

قلب ضعيف انسان

Արեգական բնական ջերմութիւնն

حرارت غریزیه شمس

Ծառոց անթիւ պտուղներն

اثمار بيشمار اشجار

Տէրութեան գրամական գործերն

امور مالیه دولت

54. Այս Յատկացուցիչն եթէ կապակցեալ չլինի,
բնականաբար գոյականէն առաջ կը դրուի, զոր.

Հիւանդ մարման վնասումներ

حيواناتك مصارف نقلیه سی . تضمیناتك قسم اعظمی

Մարդկային յարմարութիւն

معارف نظارت جلیله سی . تجارت محكمه فوق العاده سی

Մարդկային արհեստագործական

استیناف مدعی عومیسى . كرك اهانت بهیہ سی

55. Կապակցութեան ձեւի մէջ նախագասեալին այս-

ինքն Գոյականին, Յատկացեալին ու խնդրառուին հո-

լովոյ մասնիկն, ինչպէս նաեւ խնդրառուին օժանդակը

, յետագասեալին այսինքն Ածականին, Յատկացուցիչին

ու խնդրին վրայ կը դրուի, զոր.

Լուսատու լուսնի

بلر منيرك

Վրէժ առնելոյ

اخذ ثاره

Ճակատագրի տրամադրութիւնը

حكم تجلی یی

Ներկայ վիճակէն

حال حاضر دن

Աստուծոյ շնորհօք

لطف حق ايله

Սուրբ գրոց մէջ

کتاب شریفه

Համբաւ ստանալ

کسب شهرت ايلک

Միտքն հասկցնել

افاده مرام ايتک

56. Մասնիկ ունեցող Գոյականին Աժականը , մասնիկ ունեցող Յատկացեալին Յատկացուցիչն , և մասնիկ ու օժանդակ ունեցող Խնդրառուին Խնդիրն եթէ ուրիշ բառի մը հետ կապակցութիւն ունեցած լինին , այսինքն անոնք ալ իրենցմէ վերջն Աժական , Յատկացուցիչ կամ Խնդիր ունենան , այն ատեն նախադասեալ բառին մասնիկը կամ օժանդակն ամէնէն վերջը կը դրուի , զոր.

Անկախ կառավարութեան գա- سریر حکومت مستقله ده

հուն վերայ اراده سنیه شاهانه
Կայսերական բարձր կամքը تحصیل فنون سیاسیه دن
Վարչական գիտութիւնքն սովորելէ ایفای وظیفه فرزندى به
Որդիական պարտքն վճարելու تحصیل فن حرب ایلتك
Պատերազմական գիտութիւն սովորել كسب وقوف تام ایتك
Ճիշդ տեղեկութիւն ստանալ

57. Յաջորդական կապակցութիւնք առ առաւելն չորս բառերու համար ներելի է . ասկէ աւելին գուցէ անախորժ գայ ըտղութեան , զոր .

Տիեզերախալը արեւու շա- رسن زرین تار شعاع مهر جهانتاب
ուաւիղներուն ոսկեհիւս առասանն كف محناى ساقیات بنات زهره سمات
Գեղադէմ օրիորդ մատ- ايشار دركاه مبدع كارگاه هردوسرا
ուակաց նազելի (կոր) ձեռքը نرین هرازلکبرتوولین ایاچارانرین نولرینل

Մ Ա Ս Ն Դ .

58. Երբ մէկէն աւելի Գոյականներ ուրոյն Աժականներ ունենան , թէ Աժականներն ու Գոյականները զատ զատ , և թէ իւրաքանչիւր Աժական իւր Գոյականին քով կրնան դրուիլ , զոր .

قرا و مستملكات معموره و مشهوره
قراى معموره و مستملكات مشهوره
میان و کنار خیابان و بنفشه زارده
میان خیابان و کنار بنفشه زارده
حکایات و اقوال کاذبه و جعلیه ایله
حکایات کاذبه و اقوال جعلیه ایله
آلات و ادوات حدیدیه و نحاسیه نك
آلات حدیدیه و ادوات نحاسیه نك
اقوم و قبائل وحشیه و بدویه یه
اقوام وحشیه و قبائل بدویه یه
قناعت و امنیت وجدانیه و قلبیه دن
قناعت وجدانیه و امنیت قلبیه دن

59. Այսպէս կը լինին նաեւ Յատկացուցիչն ու Յատկացեալն այսինքն եթէ մէկէն աւելի Յատկացեալներ ուրոյն Յատկացուցիչներ ունենան , թէ Յատկացուցիչներն ու Յատկացեալները զատ զատ , և թէ իւրաքանչիւր Յատկացուցիչ իւր Յատկացեալին քով կրնան դրուիլ , զոր .

بو کون یوم و هنگام سور و سرورمز در
بو کون یوم سور و هنگام سرورمز در
باعث سعادت و سلامت دنیا و اخرت
باعث سعادت دنیا و سلامت اخرت

محل مذکور صو و هواسنک لذت و لطافتی برکالدر
محل مذکور صوینک لذتی و هواسنک لطافتی برکالدر

متمم و مخبرک اقرار و افاداته نظرا
متممک اقرارینه و مخبرک افاداته نظرا

عساکر و اسلحه‌نک وفرت و مکملیتی سبب مظفریت اولدی
عساکرک وفرتی و اسلحه‌نک مکملیتی سبب مظفریت اولدی

60. *Նոյնպէս է նաեւ խնդիրն ու խնդրառուին այս-
ինքն եթէ մէկէն աւելի խնդրառուներ ուրոյն խըն-
դիրներ ունենան, թէ խնդիրներն ու խնդրառուները
զատ զատ և թէ խորաբանչիւր խնդիր իւր խնդրա-
ռուին քով կրնան դրուել, զոր .*

ایمان و پیمانزه اعتماد و امنیتلری قالدی
ایمانزه اعتمادلری و پیمانزه امنیتلری قالدی
چشم و کوشیله مشاهده و استماع ایلدی
چشمیله مشاهده و کوشیله استماع ایلدی

حرب و صلحه آلت و اشارت اوله‌رق خشت خونمون و شاخ شجر زيتون
طوتمشرايدی

حربه آلت اوله‌رق خشت خونمون و صلحه اشارت اوله‌رق شاخ شجر
زيتون طوتمشرايدی

بيوك بيوك بلدهلر و جسيم جسيم اردولر و دقيق دقيق پولتيقهلر تأسيس
و تشكيل و ايجاد ايدرلر

بيوك بيوك بلدهلر تأسيس و جسيم جسيم اردولر تشكيل و دقيق دقيق
پولتيقهلر ايجاد ايدرلر

بحرا کيلر و برا آدملر تعين و تسيار ايتديلر
بحرا کيلر تعين و برا آدملر تسيار ايتديلر

61. *Մէկէն աւելի Տէր բայիններն եթէ ուրոյն Բայեր
ունենան, կրնան թէ Տէր բայիններն ու Բայերը զատ*

*զատ, և թէ խորաբանչիւր Տէր բայի իրեն Բային քով
դրուել, զոր .*

کشایش و جوشش ازهار و انهارى تماشا ايلردم
کشایش ازهارى و جوشش انهارى تماشا ايلردم

چشم و ابرو و زلف و کيسوسى متغير و تارمار اولش ايدى
چشم و ابروسى متغير و زلف و کيسوسى تارمار اولش ايدى

اطراف و حواليسى آبادان و معمور ايدى
اطرافى آبادان و حواليسى معمور ايدى

درلو درلو کباب و شراب ناب اکل و شرب اولنديغى صرهده

درلو درلو کباب اکل اولنديغى و شراب ناب شرب اولنديغى صرهده
چوجقلره چقيجيارک علی الصباح مکتب و ترلاره آمد و رقتندن بحث
ايلدى

چوجقلرک علی الصباح مکتبهر آمدندن و چقيجيارک ترلاره رقتندن
بحث ايلدى

62. *Այսպէս ալ մէկէն աւելի Տէր բայիններու Ստու-
բողեղինները թէ իրարու քով և թէ խորաբանչիւր Ստու-
բողեղի իւր Տէր բային քով կրնան դրուել, զոր .*

بو باغچه‌نک ازهار و اشجاری رایحه‌دار و میوه‌دار در
بو باغچه‌نک ازهارى رایحه‌دار و اشجاری میوه‌دار در

محل مذکورک صوی و هواسی پک لذید و معتدل در
محل مذکورک صوی پک لذید و هواسی پک معتدلدر

معبد مذکورک شکل و بناسی لطیف و متین ايدى
معبد مذکورک شکلی لطیف و بناسی متین ايدى

اقوال و اطوارکن سدید و نازک در
اقوالکن سدید و اطوارکن نازک در

63. *Հատ անդամ խօսքի մէջ ուրիշ այլ և այլ պաշ-
տօն ունեցող մէկէն աւելի բառերն ալ թէ իրարու*

քով և թէ իւրաքանչիւրն իրեն վերաբերող բառին քով
կրնան դրուել, զոր .

در و دیوارنده مینوسک و پهلووانان و غاماثوسک صور تلمی مرتسم ایدی
درنده مینوسک و دیوارنده پهلووانان و غاماثوسک صور تلمی مرتسم ایدی
سر وانگشتندن دیهم و خام حکمداری بی استیلاب ایدی
سرنندن دیهم حکمداری بی و انگشتندن خام حکمداری بی استیلاب ایدی
انسانی بحر بیکرانگ تحتندن و طبقات آسمانگ فوقندن رفع و تنزیه ید
قدرت الهیه مقتدر در
انسانی بحر بیکرانگ تحتندن رفعه و طبقات آسمانگ فوقندن تنزیه ید
قدرت الهیه مقتدر در

64. Արար. և Պարս. կրկին բառեր ի հարկին բար-
դուներով Ածական կը լինին . այս բարդութեան կըսուի
Ռազմաբանական կոմպոզիցիոն , զոր .

Ջրացայտ آتش فشان Սրտագրաւ دلزبا
Մարմնապաշտ تنپرست Արիւնահեղ خونریز
Հրեշտակատեսիլ ملائک نظیر Ռազմավարժ جنگ آزما

65. Կրնաց ըլլալ նաեւ որ այս Բարդեալ ածականներ
ըր բառ առ բառ Հայերէնի թարգմանել անխորժ լի-
նի ըստ Հոյկարանութեան , հետեւաբար ասոնք ազատ
թարգմանել հարկ է , զոր .

Զերծ سلامت دیده Կենսատու حیاتبخش
Զմայլելի حیرت افزا Հրկիզեալ حریقزده
Մոսկալի دهشتنا Անգուշակելի مجھول انجام

66. Բարդեալ բառի կապակցութիւն ունեցող ուրիշ
բառ մը բարդերոց առաջնոյն կամ երկրորդին հետ միան-
գամայն կրնան վերաբերութիւն ունեցած ըլլալ, զոր
պէտք է ուշիւ որոշել, զոր .

امید بخش حیات اولدی . کوشه نشین احتقار ایدم . دستکش فراغ اول .
زانورده زمین اولدیلمز . سیلی انداز شدت اولدی . علوریز اشتعال اولدی .

67. Բարդեալ ածականը այն ատեն մանստանդ կա-
րելորութիւն ունին , երբ Գոյականի մը Ներդաշնակ Ածա-
կան մը տալ ուղուի կապակցութեան ձեւով, զոր .

Օրհնեալ դարուստ قدوم مینت موسوم
Անդորրաւէտ ըւր پیام دل آرام
Խմաստալից մատեան کتاب حکمت نصاب
Զովարար ստուէր سایه طراوتوايه
Ռւրախառիթ աւետիս نوید بهجت بديد

68. Խօսքի մէջ մի և նոյն պաշտօնն ունեցող Արար.
կամ Պարս. բառերու իւրաքանչիւր երկրորդներն եթէ
չորս հատ լինին , և իւրաքանչիւր երրորդներն եթէ
վեց հատ լինին , իրարու հետ ներդաշնակ լինելու են ,
յորում մէջ տեղի և Շաղկապը մէ կը կարգացուի , զոր .

برادرم غصه و الم و کلال و ماتم ایچنده در
طور و مشوار و تمکین و وقارینی کورن متعجب اولور ایدی
حسد و نفاق و تزویر و شقاق بلاسیله مملکت خراب اولور
چشم و ابرو و زلف و کيسوسيله بنی مفتون قلدی

69. Խօսքի մէջ մի և նոյն օժանդակով, մի և նոյն
մասնկամը կամ մի և նոյն բառով վերջաւորող մէկէն
աւելի Յաջորդական նախադասութեանց նոյն օժանդա-
կը , մասնիկն ու բառը կամ բառերը միայն վերջի նա-
խադասութեանց մէջ կը պահուի , և առջինները կը
ղեղուին :

Այս պարագայիս մէջ պէտք է որ նախորդ նախա-

դատութեանց վերջի բառն՝ վերջի նախադատութեանց
վերջի բառին հետ ներդաշնակած լինին, զոր.

هم بوراده طورمه ديور همهه كوتورمبورسكن
بيوك اوغلى فاملياسندن رد و در آمد و شدى سد اتمشدر
ميدان امتحانه كيرمامك و فقط خارجدن سير اتمك نيتنده ايدم
آلداتيور و ديار بكنزه اوزاق اولديغندن بو قيتلري بيليورسكن
كنديني بيخت و سائرلري بيختت عد ايدن حكمدار ايكي قات بختسزدر
مشاهده ديدار و استماع كفتار شكر بار كز دن محروم اوله جفم
بزي مقر حكمدار و يوز قپوسى وارد ر ديو شهرتشار اولان تب نام
شهر شهره كونردى
بو اثر ضعف دكل قوت و شدتدر كه جامه صبر و تحملمى چاچك و حياتدر كه
بني هلاك ايديور

70. Զեղչում անհերոզ սոյն յաջորդական նախադա-
սութեանց, որք իբր ուրոյն խօսքեր իրարու հետ և
Շաղկապով կապուած կը լինին, շատ անգամ Շաղկա-
պը կը զեղչուի, զոր.

الكرزده عصا باشكزده تاج شعشعفا اولديغى حالده سزى عالم معناده كوردم.
جبال قريبه محصولدار اغاجلر ايله مزين و معمور ديدۀ ارباب تماشايه بر
باغ جسيم صبا مقيم كورينور ايدى
اردورده طوائف عسكريهك شماتلرينى كسدبرر حوادث كونهدن امثال
و اقرانه معلومات ويرر هر يوزدن اداره كلامه قادر ايدى
بوكونكى كون وحشى و خالى بولنان بو يوللر چالشقان بر اهالينك كثرت
اياب و ذهبندن دا ئما مز دجكاه بولنور شمدي صمت و سكوته مقر اولان
بو ديوارلر لايقتع سلاح آوازندن و شتلك كورلديسندن عكس پذير
اولور ايدى

71. Կրնայ ըլլալ նաև ուր, սոյն ներդաշնակեալ յա-

ջորդական նախադատութեանց վերջի մի և նոյն մասնի-
կը միայն չզեղչուի, զոր.

منتورك بشدني و پدرك صيت بلنديني ياد ايلدم
شهرك كوشه و بازاريني و حدايق كلزاريني كزدم
طائفۀ عسسندن و داخلا و خارجا هيچ كسندن امنيتى يوغيدى
اشته غوغانك اصلى و خصمانك وصف و فصلى بوندن عبارتدر
حكمدارك عدالت و مرحمتى و چوققلرله چفچيلرك مكتب و ترلازه آمد
ورفتى و جله سنگ جناب باريدن كمال خوف و خشيتى و حكمدارك
اهالى به و اهالينك حكمداره شفقت و مرحمتى و بو مناسبتله قلوب اهالى به
نفوذ حكومتك تأثير قوتنى ارائه و بيان ايلدى

72. Յաջորդական սոյն նախադատութիւնը եթէ բա-
ւական շատ լինին, այս ամէնուն ներդաշնակութիւնը
գուցէ անխորժ և դժուարին թուի, վասն որոյ ա-
սոնք քանի մը մասերու բաժնուերով՝ իւրաքանչիւր
մասը բաղկացնող նախադատութիւնը միայն ներդաշնակ
կը լինին, այսինքն իւրաքանչիւր բաժանեալ մասանց
ներդաշնակութիւնը կրնան տարբեր ըլլալ իբր ուրոյն
պարբերութիւն, զոր.

بو بيكماليون بدرو و بدكو و بدخو اصحاب ثروت و سامانه عدو - امور
رزيلهدن اجتناب ايدن ارباب فضل و كالدن دكل نفس فضيلت و تربيهدن
مجتب و مدار سلامت نفس ملاحظه سيله سفك دماى بيكناهان فضيحه سنى
مرتكب - ظل وجود ظلم اندودندن اوركر و بالضروره برينه بر شى
ويرسه مان موجودم توكتنور ديو آه و ندامت چكر خارج و داخل اوتوز
اوطه يي شامل اولوب تيغ عريان و سنان جانستان باب كيرنده پاسبان
اولان سراينده ملول و مكدر نرده اولديغنى بيلوبده تلف ايتسونلر
خوفيله اوطه دن اوطه به كزر - اطعمه لنديه نظر و همنده مسموم ذوق و
صفايه دائر صحبت ايسه شايد قلب قسوت قابليه رلشور و اهمه سى مستلزم

انواع غوم - جگرینی کباب ایدن نار آکداری اخفا و اطفا ایده میوب
 ایچن ایچن اکدکجه چشمان چاه نشانندن آشرا صاچغله اولاد واقاری رح
 و شفقندن مایوس و قهر و تلانی بددعاسنه مآوس - وجه عبوسنی عم
 سیاهه جایگاه و سینۀ حسد آکینه و پرکینه سی مقر آه جانگاه - سعادت
 محبت قلوبدن مهجور بز شخص مذموم و منفور در

بو پیر حکمتسمیرک جینی کشایشمون قدوقامت یلند و موزون صفالی دیزینه
 قدر اوزون - سوزی ساده و سدید قوه نظریه سی حدید البسه سی سرایا
 سفید حکایات تاریخیده حلاوت نطقی حیرت افزای اهل تقلید - امور
 آیهی استخراجده ملکه عقلیه سی خارق العاده و ادب شناس و رویت
 استیناس کبچره محبتی زیاده - وحوش بیابانی و طائفۀ جنی ایلله الفتی و
 متعسر التعریف انواع معارفده مهارتی قصائد و نعوت الهیه قراءتده
 حسن ادا و صوتی خردمندان جهانک باعث حیرتی اولغله بنی کندیته
 معنوی فرزند و بو حکایات تمثیلیه ایلله نصیح و پند ایلمدی

73. *Ձեզման մէջ երբեմն բաւական կը համարուի*

*յաջորդ նախադասութեանց վերջի բառը նախորդ
 նախադասութեան վերջի բառին միայն համավիճակ լի-
 նելն , այսինքն բաւ կը համարուի որ , առաջնոյն վերջի
 բառին ժամանակն ու եզանայն ունենայ յաջորդաց
 վերջի բառն . այլ այս ձեւն այնքան պերճ և վայելուչ
 է , զոր .*

دشمنك اردوسى قارشوشنده طور و يورلمقسزین قليچ چالار ایدی
 رفته رفته یول آلور و طور میوب کیدر ایدی
 درایتیله خلقی کندوسنه جلب و مقصدلرینی کشف ایلمدی
 عصاتی دردست و اختلالی تسکین ایلمدی

74. *Ձեզման դրութեան մէջ ուշադրութեան արժանի*

*կարեւոր կէտ մ'ալ կայ , այն է՝ նախադասութեան մը
 վերջի բառին ներդաշնակ ուրիշ բառ մը գտնուիլ գիպ-*

*ուածով յաջորդ նախադասութեան մէջ , որում վերա-
 բերութիւն չունենայ առաջինն . այս բառերուն պաշ-
 տօնները չլիութելու համար կարի ուշադրութիւն ըն-
 ծայել հարկ կը լինի նախադասութեանց ոչ միայն վեր-
 շաւորութեան այլ նաեւ խմատին ալ , որով միայն կա-
 բելի է ընտրել և որոշել անոնց վերաբերութիւնըն ,
 ապա թէ ոչ խօսքին խմատը կը խանդարի , և թերեւս
 հակասական խմատներ արտադրի , զոր .*

اسکندر عجمستان اوزرينه علم افزاز سفر و بو سفرده ظفرياب شاهباز
 ظفر اولدی

تلاقك اغلاديني و اغلاديني كندان صاقلاديني حكمدار درك ايلدى
 خدمت لازمہ سنی رؤیت و خلاف رضا حرکتدن مجانبت ایدرم
 ایلمدی اولیسك اوغلی اولدیغکزی خبر و پرر ایسه کز سزی گرفتار حبس
 ملید و ایثاکیه و واردقده مبالغ کلیه طلبیه مستفید اولغی امید ایدر
 بر طفل نازنینک زیور مهد وجود اولدیغنی متعاقب مادرینک مملری شیر
 شیرینکوار ایلله مالی و مولود معصومک ایسه پرورده نعمت و نوالی
 اولدیغنی خوان احسان مادرینسك اقداح رڪيك و نرمینتی انجتمك
 قورقیسیله حقه رنگین دهانی در دانه دندانن خالی بولنور
 خلاف رضا بر کونه حرکت ظهور ایتدیکی و سوق ایلمدیکی عسکرینی
 کبر و چکمدیکی حالده
 فینکه لولر بو حالدن استفاده و قبریس جزیره سندن فرستاده ایلمدکری
 عسکری اعاده ایلمدیلر

75. *Հաստ անդամ Տէր բային ու Ստորոգելին ալ ի-
 րարու ներդաշնակեալ կը լինին , զոր .*

بو مرد شامی بلنك تيز جنگك شیر آشامی دكلدر
 یمكنی یوزکز جولانی کوزکز تأثیرلی سوزکز موزون قامتکز روش و
 حرکتکز عینی پدرکز در

هدیه لرینی بالتقدیم هرام لرینی تفهیم ایلمدیلر
دستنده کبان بر یچیه جانستان نمایان اولدی

سیاسلمی بو فنده ناملی بر دلیقانلی میدان امتحانه چیقدی
طالعم بنی تکدیر ایده یور دیور و حالا جنکدن اجنتاب ایتیمورسکن
اراضیسی منبت و محصولدار اولان دیار بو نام ایله شهرت شعار در
حکمدار هر تقدیر عدالت شعار ایسه مأمور استنطاق مفسد و غدار ایدی
مطلب عاجزانه می مشمول نظر اعتبار و اولوجهله بنده لرینی وایه دار
مسار و اقتضای بیورمکزی رجا ایدرم

بو نتیجه زمانلردن برو مهجور دار و دیار و ملعبه دست روزکار زورکار
اولان آدمک کاری البته کریه و زاری اولور
کردونه کردون رفتارینی ایکی کبوتر تیز پر چکر بر پری زهره پیکر
کله کله یاغه کلدی

بو ذات اوغلیله برابر ترلاسنده اگر بیچر کویلمیزی زراعته ترغیب ایلر
محترم و معتبر بر بیوک پدر در
بو بلده آلمقله محاربه بیتر کیدر ایسه ده مملکت شهرت معموریتدن دوشر
جیوش آهنبوش خصومتی فراموش و دشمنی در آغوش ایلمدی

78. *Նախագաստութեան մը Ռայը Եթէ յաջող նա-
խագաստութեան մէջ կրկնուիլ հարկ լինի, յաջողին
մէջ միայն Օժանդակը բաւական կը համարուի, զոր .*

بو کون نیچه بوسته می حرکت ایده چکدر ایترسه کوننده ییشه من
بو صروده سکوت ایتمایلیسکن ایدر ایسه کن متهم اولورسکن
انسان همچنسنه معاونت ایتملی و ایدرسه کن دینی بختیار عد ایلمدیر
اشیای مذکورهی محللرینه تسلیم ایتملیم ایتمدیکنمه مسئول اولورم
والدهمه اخبار کیفیت ایدیکن ایدرسه کن یک ممنون اولور

هنکام طعام رسیده انجام* اولدی
آفتاب جهانتاب هنوز ماورای دامن غربده رو بحجاب اولدی
بو کلام مجهول انجام بکا بادی آلام اولدی
بو پیام دل آرام کوله کزه بادی حبور مالا کلام اولدی
آرتق هیچ بر علاج بکا موجب تصحیح مزاج اولغمن

76. *Երբեմն ալ կըլլայ որ, զեղչման սահմանին մէջ
ուրիշ զեղչում մ'ալ գտնուի, այսինքն կրնայ ըլլալ որ,
զեղչում ունեցող նախագաստութեանց մէջ տարբեր զեղ-
չում մ'եւս գտնուի, որում հարկ է կարել ուշադրու-
թիւն ընծայել, զոր .*

قوت بدنیه و جودت فکریه کن وار و طالعمکن یار ایسه
بنی حضورینه احضار و قالیسنه حرمت و انکله حسبجمله جرأت ایلمدیکنی
استفسار ایتمدی

انسان ایچون بو حیاتدن صکره ارتق هیچ بر شی امید و انتظارنده بولنمق
ایجاب ایتمه چک و موطن اصلیز بو دنیایه و نفسمره وعد ایتمدیکن
سعادتک محل نیل و مشاهده سی ینه بورایه منحصر بولنه چق ایسه نیچون
اکا نائل اوله میورز؟

سهو نظرینی و بر کهو الامان و ایاب و ذهاب نوع انسانه دایر هر درلو
آبار و نشانندن خالی اولان شو هامون وحشت نمون ایچنده قالمق حال
باخطرینی اکلادی

77. *Այսպէս նաեւ խօսքի մէջ այլ և այլ պաշտօն ու-
նեցող բաւերուն ներդաշնակութիւնը խօսուածքին
բացըրութիւնը կ'աւելցնէ, զոր .*

سزده کوردیکم هیجان جان آفرینه شایاندر
ترووا شهرینی برابر خاکه برابر ایتمک

* Ստորագրի ներդաշնակութիւնն իրեն կապակցեալ
բառին կ'ընծայուի :

مخالفت ایدپوردن بحت ایتک استم

اهالی مرقومه افرانده زراعتله مشغول اولمزینی کورمدم سلامت وطن ایچون الدن کلانی دریغ ایتامک هر کسک وظیفه سیدر

82. Երբ խօսքի մէջ Յարաբերեալ մը երկու կամ մանասանդ երեք Յարաբերական ունենայ, շատ անգամ միայն վերջի Յարաբերականի բայն ընդ. Ներկայի, իսկ առաջիններն Անց. Դերբայի կը վերածուին. այս պարագայիս մէջ յաջորդական նախադասութեանց և Շաղկապները կը ջնջուին, զոր.

بوندن اقدم بغداد والیسی اولوب مؤخرًا لوندیه عثمانلی سفیری تعیین قلنمان موزوروس پاشا حضرتلری دونکی کون درسعادتہ واصل اولدی اوچ هفته اول بورایه واصل اولوبده* تکرار از میر جانبند حرکت ایدن عساکر شاهانهک طاغیدلسنه امر ویرلشدن تحصیله سعی و غیرت ایدوب مکتبه مداومت ایدن البته رفقاسنه فائق اولور

دکزه جیقمقله فرطندله طوتیلوب تخلیص جان ایدنلره پدرمک حالندن پرسان اولدم

مکاتیب مذکوره شباط سکر تاریخیله کوندرلمش اولوبده بر قاچ کون پوسته خانه ده قلمش اولغله محلنه واصل اوله میان اوراق میانده در نار حسد بغربنی یاقش اولمقله آرتق تحمله اقتداری قالیوب افشای اسرار ایلیان قالیسو حرکات واقعه سندن نادم و پشیمان اولدی

83. Իսկ երբ Յարաբերեալ մը չորս Յարաբերական ունենայ, այն ատեն իւրաքանչիւր երկրորդայ բայերն ընդ. Ներկայի, և իւրաքանչիւր առաջնոց բայերն Անց. Դերբայի կը վերածուին, զոր.

* Այս ձև Անց. Դերբայի վերջն երբեմն Ե-ս մակբայը կ'աւելնայ :

کچن سنه ایتالیادن درسعادتہ کلوب مؤخرًا از میره عزیمت ایلیان و اوراده بر خصیله دونلویه جیقمقله مجروحاً وفات ایدن بالونک ورثه سی اقامه دعوا ایلمشرا ایش

بنم کبی دریایه جیقمقوب سفینه سی ساحلمکزده تلف اولمش و اوتہ برو کز مکله پدرینی جسیجو ایدن بمر حقنده شفقت قلبیه کز اولمیدر ثوابت و سیاراتی زیر پالزنده کوروب کره ارضی آب آلوده بر قبضه چامور عدایدن و لذائذ راحت طبیعه نه ایدوکنی طائفه شبانه کوسترمکله محسود ادنا و اعلا اولان غرقه آر ایان عوالم علویه ایله مصاحبت ایدردی دولت دنیویه به راغب اولمقله اعمال لطائف حیلہ ابتدار ایدن و آنجامنی ملاحظه ایتیموب نائمه فتنه ی ابقاظ ایلیان حافظ اسماعیل پاشا دائره ایتفاقه داخل اولق استمدی

84. Ասանկ պարագայից (82. 83) մէջ Անց. Դերբայն երբեմն ալ Արաբ. Նախադրութեան ձևով կը գործածուի, զոր.

چفتاک مذکوری طالبنه بالایجار بدل ایجارینی طرفزه کوندرمش اولان علی افندی ایله مخبرده بولندم کچنده انجمن معلمین حضورنده بالامتحان برقطعه اهلیتنامه احراز ایدوب صنف معلمینه داخل اولان خرستاک افندی بو کون وفات ایتدی ای عالی و جسم طاغیر بزی احیا ایدوب اصلا تقلید قبول ایتیان و شواهد و دامانکزی بالترتیب فرح فزای دل ارباب تماشا اولان بو رنکارنک چچیکلر سزه زهدن کلپور?

85. Թուրք. Կ թի: Շաղկապն ալ խիստ քիչ անգամ կը գործածուի խօսքի մէջ. ապա այս Շաղկապով զրուցուած խօսքը Դերանուանական եզանակաւ կըսուի, զոր.

بر محاسبه قلنک تشکل ایده جکی بوندن اقدم بیلدیرلمش ایدی ظهور ایتدیکنی کچنده خبر ویردیگمز خسته لقدن اثر قالمشدر

فضيلت ايچون هر درلو بلايه قاتلنور اولان آدمك نزد الهيده حائز
مرتبه جليله اوله جفته اعتمادك اولسون
ذاتكرك دخي بو حالدن خشنود اوله جغني امر مسلدن

86. *Երբեմն ալ այս բայը Դիմաւոր եղանակաւ կը
գործածուի , զոր .*

دون كچه عالم معناده سزى صور دن قبريسه كينه يور كوردم
چوبانلر قواللرى صداريله رعى اغنامه مشغول اولور مشاهده ايتدم
بو كون يوله چيقه جقلر ظن ايديه يوردم
اوچ كون ظرفنده شهره داخل اولورز امينده ايم
نه يايه جغني ونه ديه جگمى شاشردم
جسمالنده كي نرمى ونزاکت بيله حس اولنيور ظن اولتوردي

87. *Եւ Շաղկապով կապուած յաջորդական երկու
բայերն եթէ մի և նոյն ժամանակն ու եղանակն և
թիւնն ու Դէմքն ունենան , առաջինն Անց. Դերբայի
կրնաց վերածուիլ , յորում Շաղկապը կը ջնջուի , զոր .*

صوروب كيتدى . طور مبوب سويلكده در
حالكزدن سؤال ايدوب خاصة سلاملر ايتدى
اويي كوتيدن فرق ايدوب طائغنه مقتدر در
آزه قناعت ايدوب نار حسدله بغرمي ياقم
تنبيهلركزي ايو جه دكايوب اكلايه مامش ايمش

88. *Եթէ այս բայերն երկուքն ալ Բացասական են ,
հարկ չէ որ Անց. Դերբային վրայ Բացասական մասնիկը
կրկնուի , զոր .*

كلوب كور شمديككرك سبني بيله مبورم
آلوب برابر كوتورمديككزه تشكر ايدرم
دار و دياريني ترك ايدوب كيتامك دها اولادر

سيوب ايچمدين جريمديه اوغرادى
كوروب كور شميهلى خيلى زمانلردن

89. *Խօսքի մէջ Եւ , կամ Շաղկապներով կրկնուած մի
և նոյն բայերու առաջինն Ընդ. Անցեայի կը վերածուի ,
յորում Շաղկապը կը ջնջուի , զոր .*

كيدوب كيتديكندن خبردار دكلم
بوراده طوروب طور ميه جعكرى بيله مزدم
اموال مذكوره نك صاتمئش اولوب اولمامسى تلغرافله بيلدر
هوانك بوزيلوب بوزيليه جغني نامعلومدر
بر ايكي كون بوراده قالب قالمكزده بأس يوقدر

Մ Ա Ս Ն Զ .

90. *Յորտէ հետե , Յորչաի Շաղկապներուն տեղ Լի մաս-
նիկը կ'աւելցուի իւր բային Ըղձ. Երկայ Եղ. Գ. Դէմ-
քին վերջն . այս նախադասութիւնն իրեն կապակցեալ
միւս նախադասութենէն առաջ կը գրուի , զոր .*

پارسه عودت ايدولى يوزيني كور مامشم
تخت حكمدار ايديه بولنهلى دول سائره الله مصافاتي باقيدر
عزم اولهلى بويله اويغونستر لقلرده بولنمامشم
جمال ديدار كزه افتاده اولهلى ذكر جيلكز خيالمدن دور اولمز
كور شميهلى خيلى زمان اولملى در

91. *Արդէս զի Շաղկապին տեղ , که , ديو , ايچون բառե-
րը կը գործածուին . که բառին վերաբերող նախադաս-
ութիւնն իրեն կապակցեալ միւս նախադասութենէն
վերջը , իսկ և ديو ايچون բային վերաբերող նախադաս-*

ուծիւնք իրենց կապակցեալ միւս նախագասուծեանն
առաջ կը գրուին , զոր .

كادم كه احوالکزی رأى العين كوره يم
واپوره يتشيم ديو ايركن يوله چيقدم
خطاسنى اكلاسون ايچون سويليورم
قبض ايتامشم كه حتى اعادهيه مجبور اوليدم
بو كتابى اوقويه يم ديو آلمدم
وقتيه مظنون عليهي جرمنى اقرار ايتسون ايچون تضيق واينا
ايدردى

92. վան նախագրութեան և վան որոյ Շաղկապին
տեղ մենի բանը կը գործածուին բայը Դերան-
ուանական եղանակաւ Տրական հոլով ինդիւր առնելով,
զոր .

افنديك انفعال ايتسى جمعيتہ دعوت ايتديككزه مبنى در
تحكميه كلامسى دعوان فراعغ ايتش اولسنه مبنى در
تكميل درس ايتش اولديغه بناء برقطعه شهادتنامهك احسان بيورلسى
مسترچدر
خصوص مذکوردن اولجه بحث اولنش اولديغه بناء تکرارينه حاجت
يوقدر

مچاربه دوام ايده جگنه مبنى مالیه جهتی ده کسب اهمیت ایتکده در
تعمیری وعد عالی اقتضاسندن بولنديغه بناء ایجابک اجراسی متمنا در

93. Աստի, Հետեւաբար Շաղկապներու տեղ առաջին
նախագասուծեան բայը Դերանուանական եղանակաւ
Բաց. հոլովի կը վերածուի , զոր .

قدرله بو قدر پنجه لشمك باشه چيقار شى اولديغندن قبول مرارت موته
غيرت ايدهلم

افندی موی الیه التفات دولتریته شایسته اولدیغندن حقارنده معامله
لطفیهك اجراسنی نیاز ایلرم
منزل مذکورک فراغی بوکونه قدر اجرا اولندیغندن ضرر و زیان
دعواسنه قیام ایده جگم
مرقوم لاجل ازبارة قدس شریفه عزیمت ایده جگندن برقطعه مرور
تذکره سنه نزومی درکار در
بو وجهله امر تجارت لکهدار خسارت اولدیغندن کف ید ایتک
اقتضا ایلر

حروب مدیده مملکتی خسار دیده ایده جگندن صلح مرچمدر
94. Այլ Շաղկապին տեղ, որոյ համար և բառն ալ
գործածելի է, երբեմն առաջին նախագասուծեան բայն
Անց. Դերբայի կը վերածուի, զոր .

صنایع قوتیه یاپیلان شیلره رغبت ایتوب بونلرمفسد طبایع ناس در دیرلر
بیم عنان اختیارم ید اقتدارمه اولمیوب زرخریده بندهسی و نعمت
و التفاتی شرمندهسی اولدیغندن برابر کیدیورم
قانون یالکرن خواص ایچون موضوع اولمیوب احکامی عومه شامل در
چوجقلرهنکام صباو نارنده لهو و لعبه دو شمیوب در سارینه مقدم اولمیدرلر
اشبو فراغ جدی اولمیوب مواضعه طریقیله اجرا اولمشدر
مرامکن اجده تدارکی اولمیوب وقت قرانمقدر

95. Թեպետ և . . . բայ և սխալե . . . Շաղկապներուն
տեղ և բառը կը գործածուի, որ երկու կապակցե-
ալ նախագասուծեանց մէջ տեղը կը գրուի, զոր .

دولتخانه کزه کادم ایسه ده ذات علیه کزی کوره مدم
قالسو چنستان شکوفزار اوزرنده کزینور ایدی ایسه ده بو محل
عقدۀ دشوارکشاد دل غم آبادینی حل ایده مزدی
لائق تویخ ایسه مده قصورمک دامن عفو ایله مستور بیورلسنی رجا
ايلرم

کیمسنگ خاطرینه تبادر ایلمدی
صراحت وار ایکن دلالته اعتبار اولمز

98. Եթէ Շաղկապին տեղ, որոյ համար քառն ու բային Ստոր. եղանակն ալ գործածելի են, շատ անգամ, صورتը, تقدیره, քاռ. երը կը գործածուին Ի պարագայն [մաստով] բային Գերանուանական եղանակին յաջորդելով, զոր .

تحریرات مذکورہ واصل اولدینی صورتہ کیفیت آکلاشیله جقدر
کلمدیکی تقدیرده خبر ارسالته مجبور اولورم
ناقص یا چورک چیقدیغی حالده کپرو آلورم
عقد معاوضه ضمنده بر کیمسه دیکرینی آلداتدیغی حالده ضررینی
ضامن اولور
نقض عهد ایتدیکی تقدیرده همجوارلینک خصوصتینی دعوت ایتش
اولورل

اجیر مشترک ایفای خدمت ایتدیکی صورتده اجرته مستحق اولمز
99. ուլ Հանդերձ Շաղկապին տեղ ալ կը գործածուին նոյն բային Գերանուանական եղանակին յաջորդելով, զոր .

خاصة خبر کوندرمش اولدیغیم حالده ینه کلمدی
وساوس نفسیه سنه غلبه به قادر اولمهدیغی حالده کندینی مالک رقاب
عالیان ظن و قیاس ایدیور

کوز کوزی کورمهدیکی حالده قراکلقده یولنه کیدر ایدی
شهرک جهات اربعه سی محاصره اولمش اولدیغی حالده عساکر
مرفومه حالا مدافعدن خالی دکالردی
سزده فوق العاده مدح و ثنایه اهلیت کورمهدیکی حالده رویتمدان
و شجعانه تقدیم ایلمدی

100. Գանի, Յորջառի մակբայներուն տեղ յանանիկը

اعمال ایده ییلور ایسه مده استعمال ایده م
اشترک حتی قانون اساسی ایله تأمین ایدلمش ایسه ده ماده اجتماع مسکوت
عنه بر اعلمشدر

هر تقدیر صغیر السن ایسه مده کتم رازده و سری و پروب سری
و پرمامکله بکا اولوک ایدن کیمسه ره خیانت ایتکدن احترازده مهارتم واردر

96. Ինչպէս որ . . . այսպէս ալ . . . Շաղկապին տեղ
կې քاռ. երը կը գործածուին բային Գերանուանական
եղանակին յաջորդելով, զոր .

رهنده اولدیغی کپی هبه ده دخی قبض شرطدر
اسکندرک اوغلاری هنوز صبی نابالغ اولدقلری کپی اعضای خاندان
هیچ بریسی مستحق اریکه حکمداری دکلرایدی
بو ابکار بهار ایله اصحاب عقل و نها سر سفید مونی تویج و توشیح
ایلمدیکی کپی ارباب عصمت و حیا دخی سنه بیکینلرینی تزیین و تفریح
ایدرل

حکمدارانک اقامت ایتدیکی سرایلر حیوانات و حشیه به کینکاه اولدیغی
مثلاو معابد عالیهنک پیش درنده مواشی رعی اولنیور
ماه عالم آرا وادی چمنزاره بخش صورت دل آرا اولدیغی مثلاو یلدزلرک
دخی هر بری عکس انوار ایلمکده ایدی

97. Մինչդեռ Շաղկապին տեղ ایکن քառը կը գործածուին բային Գ. Գեմբին վերջն աւելնալով, որ իւր Տէր բային Գեմբը կը ցուցնէ, զոր .

ایرکن کلملی ایکن اخشامه قالدی
محروم توجهات اولغه لایق ایکن بنی ترک ایتدی بکزه تشکر ایدرم
بر قادینی والده اولقسزین کچوک بر شماته دوچار خوف و تلاش ایدر
ایکن بعد التولید آنی سلاح و برق کپی مهالک و مخاطرات بیله کوججه
قورقیدر

نهر مذکورک آرالقی آرالقی طغیانی مسبوق و مشهود ایکن بو خصوص

կը բարդուի իւր բային կատ. Յոր. Ա. Դէմքին վերջն ,
որ յաջորդ նախագասութեան բային ժամանակը կը
ցուցնէ , զոր .

کلدکجه سزى مشغول بولورم
يوزيني کوردکجه کولمکدن کندومی طوتهمم
حرکات و اطوار کزیده دوام ایتدکجه حسن توجهمدن محروم اولورسکن
بر خبر صادق آلمدکجه قلمم راحت ایتیه جکدر
دين تماما ایفا اولمديکجه رهنک اعادهسى ایچون راهن مرتهنى اجبار
ایدهمز

حرکت اولمديکجه برکت اولمز
رسمًا تحقق ایتدکجه بر کونا رأى و افکار بیان ایدهمم

101. Միսիս ու մակրային տեղ կամ յիւսիս
մասնիկը կը բարդուի իւր բային Արմատին վերջը ,
որ յաջորդ նախագասութեան բային ժամանակը կը
ցուցնէ , զոր .

کلامنى تکمیل ایدنجیه دکین کوش داده دقت اولدی
کلنجیه دکین بکلمک ایجاب ایدر
صباح اولنجیه قدر اوقویه جتم
مخاربه ختام بولنجیه قدر نظام مذکور مرعى و معتبر اوله جقدر
يوريلنجیه قدر يوریه جکم

102. Յորժամ մակրային տեղ յիւսիս
դուի իւր բային Արմատին վերջն , որ յաջորդող նա-
խագասութեան բային ժամանակը կը ցուցնէ , զոր .

دوشنجه قولندن طوتوب قالدرم
سفينهك قضاذه اوله جغنى كورنجه دومنى در دست ایتدم
تیکهسى موجب ضرر اوله جغنى كورنجه فراغت ایتدی

قيش صغوقلری باشلاينجه يراقلر صارمغه يوز طوتر
آش طاشنجه کفچه بها اولمز
هوا آچيلنجه کز مکه چيقه جقلر

103. Գործամ մասնիկը միանգամայն Վանի ուր , Ըստ որում Եազ-
կապին տեղ ալ կը գործածուի նոյնպէս իւր բային Ար-
մատին վերջը բարդուելով , զոր .

بوله اولنجه بنده استعفاى ويررم
بهالى صائبجه مال دخى رواج بولمزم
صبي اولنجه دين اقرارى ده صحيح دکلر
مبيع معيب چيقهجه مشتريک ده آنى رد ایتکه حقى واردر
حين عقدده مشتري عيب قديمه مطلع اولمش اولنجه آرتق حق ردى
اولمزم

104. Յորժամ մակրային տեղ երբեմն ալ իւր գի-
մաւոր բայը Դերանուանական ձեւի կը վերածուի
Ներքոյական հոլովով , զոր .

سفينه ليمانه واصل اولدقه يولچيلر ساحل سلامتہ شتاب ايتديلر
اورمانه کيردکده يولنى غائب ایتدی
تعليمايم وجهله حرکت ايتديککزده مستفيد اوله جعکزه شبهه يوقدر
موهوب له موهوبى قبض ایتدکده هبه تمام اولور
غيرک حقى تعلق ایتدکده موکل وکيلنى وکالتدن عزل ایدمزم

105. Իբրեւ մակրային տեղ կիչ կամ
կաւերցուի իւր բային Արմատին վերջն , որ յաջորդող

* Իբրեւ և Յորժամ (104) բառերուն տարբերութիւնն
արդէն յայտնի է , այսինքն Իբրեւ մակրայը յաջորդ նախ-
ագասութեան բային գործողութեան փոխով կատարուել կը
ցուցնէ :

Նախագահութեան բային ժամանակը կը ցուցնէ , զոր .

شهره داخل اولیجق منادیلر وصولنی اعلان ایتدیلر
تخلیص کریان ایدیجک فراره سرعت ایلدی
بنی کوریجک قیوی قیادی
کوکسنه بر یومرق اوریجق آنده یره دوشدی
قایق دوریلجک هپسی بردن دکزه دوکلدیلر

106. Ինչպես որ Մակըային տեղ, որոյ համար նսկե
բառն ալ կը գործածուի, շատ անգամ շեղե
բառերը կը յաջորդեն իւր բային դերանուանական
եղանակին, զոր .

معلوم اولدیغی اوزره
اولجه دخی اخطار اولندیغی کبی
تعریفه حاجت اولدیغی وجهله
اقرارندن دخی اکلاشلدیغی اوزره
غزتهل واسطه سیله اعلان اولندیغی کبی
مربوطا تقدیم قلنان بر قطعه شهادتنامه دن دخی اکلاشیله جغی وجهله

107. Իսկ բառը յաջորդեալ նախագահութեան մէջ
դանտեղով՝ խօսքին խմատն իւր նախագահեալ բառին
կը մնանաւորէ իսկ նշանակութեամբ, զոր .

کویاکه برادرم سویلش او ایسه بو ایشدن خبردار بیله دکدر
کیتمامکه امر آلدیم بن ایسه بو کون کیده جکدم
رقفاسی درس فاصله زنده لهو و لعبه دوشوب ناپولیون ایسه کتاب
مطالعه ایتمکدن خالی قالزدی
کالت تحصیل علم و هنرله حاصل اولور علم و هنر تحصیل ایسه
مکنسه دوامله اوله بیلمور
پدرکز سزک ایچون پک زیاده چالشدی سز ایسه قیمتی بیلمدیکز

108. Այս բառը բաղդատական խօսուածքի մէջ բաղ-
դատելի բառին թաց. հորովցն կը յաջորդէ Առաւել կամ
Գան թէ բառին տեղ, երբ բաղդատեալը բաղդատելին
ետքը դանուի, զոր .

اولیسک اوغلنه بو تکلیفی ایتمکدن ایسه اعدام ایتمکز دها اولادر
ارتکاب کذب و دروغدن ایسه اولمک دها ایودر
بو درلو رزالت و شاعتی ارتکابدن ایسه شو موسم شبايه متواری
زیر تراب اولق جانه مندر
پوش اوتورمقدن ایسه اوقومسی دها خیرلودر
قان آلمقدن ایسه حجامت ایتمی دها ایودر

109. Պայմանաւ, նպատակաւ բառերուն տեղ շատ ան-
գամ վերայ նախագրութիւնը կը գործածուի, բա-
րին Աներեւոյթը խնդիր առնելով, զոր .

بهر قیدسی اون غروشه اولق اوزره یوز کیله بغدادی صاتم
معلومات آلق اوزره سزه مراجعت ایده جکدر
اکلامق اوزره چالیثیورم
زیارت ایتمک اوزره اول جانبه کیتدی
بهری التمش سطر اولق اوزره سکز صحیفه یازدم

110. Մասին, նկատմամբ բառերուն տեղ և
خصوصեն կը գործածուին բային Աներեւ-
ոյթը խնդիր առնելով, զոր .

خاطرکزی استفسار ایتمک ضمنده شقه محبی ترقیم قلندی
مساعده علیطری شایان بیورلمق بانده امر و فرمان حضرت من له
الامر کدر
کفالت خصوصنده اعتراض یوقدر
محاسبات واقعیهی تدقیق ضمننده دفتری جلب ایتم

هم سينلرتك بيدريغ بيورلسي باینده اراده افندمكدر
اشترك خصوصنده محتاج تحقیق بر جهت قالمشدر

111. վրայ կամ վրայօք բառին տեղ կը
գործածուի ներքոյական հոլովով, և այլ և այլ բառեր
խնդիր առնելով, զոր.

فرانسه دولتتك احوال داخلهسى حفته ويريلان معلومات ياكلشدر
قانونك احكامى صغير و مجنون حفته جارى اولز
حقكزده حرص و شهوتى آترمغه سبب اولديكز
حق عاجزانهمده بقاى حسن توجهكزى آرزو ايدرم
بو معامله لرى حقلزنده خصومتى داعى اولدى

112. հետադարձութիւն, հարուստ բառերը անորոշ վիճակի մէջ փոխանակ Տրականի
բայ. հոլով խնդիր կ'առնուն, զոր.

صومقندن مقصد استحصال معلومات ايتكدر
اوقومقندن مرادى تحصيل علم ايتكدر
جواب ويرهميه جكرى تعريفندن مستغيندر
چالشتمقندن مقصد مدار تعيش پيدا ايلكدر
قاچتمقندن مرادلى نه اولفيلور?

113. կապուած, متوقف կոխում ունեցած բառերը փո-
խանակ բայ. ի Տրական հոլով խնդիր կ'առնուն, զոր.

مأمورين حكومتك عزل ونصي امر عالى به منوطدر
استلاك املاك حقى حقوق بين الملل عهدنامهستك وجودينه متوقفدر
قانونك نفوذى شرائط خسهتك وجودينه متوقفدر
خصوص مذكورك موقع اجرايه قولسى امر عاليرينه منوط و
متوقف بولنشدر
كفيلك كقاتى مكفول لهك قبولنه منوط دكلدر

114. Առթիւ նախադրութիւնը փոխանակ Սե-
ռականի բայ. հոլով խնդիր կ'առնու, զոր.

اولجه خبر ويرلش اولسندن طولايى مسئولدر
بودن طولايى زياده سيله متأسف اولدم
وقعه مذكوردهن طولايى معلومات آلهمدم
امتعتك رواج بولسندن طولايى بيان مسروريت ايدورلر
مطلوبات عاجزانهم اقراضدن طولاييدر

115. Պատճառ բառն անորոշ վիճակի մէջ Տրական
հոլով խնդիր կ'առնու փոխանակ Սեռականի, զոր.

بکلمسته نه سبب اولفيلور?
رومبلغ نامى اولقدر اعلا ايتش ايکن شمى تحقيه نه سبب واردر?
چچيلياده موتى چوبانلغه تر جيح ايدوبده بوراده قبولكزه سبب نه اولدى?
مادامكه مساعده كز واردر تلاشه سبب نه?
قوشمسته سبب كيج قالمش اولسيدر

116. խօսիլ, ճառել բառը բայ. հոլով խնդիր
կ'առնու վրայ, վրայօք նախադրութեան նշանակութեամբ,
զոր.

وقوعات ماضيه دن بحث ايتك استم
شانلى شانلى محاربه زدن بحث ايتكه باشلادى
بو سوززدن بحث ايتك تطويل مقال ايتك ديمكدر
مصرده اسپرلككزدن واوته برو كز ديككزدن بحث ايدوب تفصيلاته
كبر شاملى ايديكز
بو كتابده قواعد كتابتدن بحث اولنشدر

117. Յիշեալ, վերոյիշեալ բառերուն տեղ կը գործած-
ուին مشروح, مزبور, محوٹ, Եիշեալ, مذکور
موى ايه, Թուողբալ, مرقوم, Գծողբալ, مرسوم

Մանուկեալ, ար Եշանակեալ, ար Գայտարեալ, ար Զեյր, ար Յարճարատութիւն, ար Վսեմութիւն բառերն ի մեծարանս պատուաւոր անձանց կը գործածուին խօսքի մէջ իբր տիտղոս, իսկ ար Կսեն Որ, ար Անճ բառերն ստորին կարգի մարդոց կը գործածուի Ոմն, Անճ նշանակութեամբ, զոր .

ար Գայտարեալ, ար Զեյր, ար Յարճարատութիւն, ար Վսեմութիւն բառերն ի մեծարանս պատուաւոր անձանց, ար Կսեն Որ, ար Անճ բառերն ստորին կարգի մարդոց կը գործածուի Ոմն, Անճ նշանակութեամբ, զոր .

ար Կսեն Որ, ար Անճ բառերն ստորին կարգի մարդոց կը գործածուի Ոմն, Անճ նշանակութեամբ, զոր .

118. ար Գուռն, ար Թիւ, ար Կտոր, ար Անճատ, ար Ման, ար Գլուս, ար Վիւ, ար Կոնդ, ար Կայն բառերը Թուական ածականաց հետ այլ և այլ կարգի Գոյականներու Ածական ըլլալով չատ կը նշանակեն, զոր .

ար Գուռն, ար Թիւ, ար Կտոր, ար Անճատ, ար Ման, ար Գլուս, ար Վիւ, ար Կոնդ, ար Կայն բառերը Թուական ածականաց հետ այլ և այլ կարգի Գոյականներու Ածական ըլլալով չատ կը նշանակեն, զոր .

119. ար Կտոր, ար Գլուս, ար Վիւ, ար Կոնդ, ար Կայն բառերը Թուական ածականաց հետ այլ և այլ կարգի Գոյականներու Ածական ըլլալով չատ կը նշանակեն, զոր .

ար Կտոր, ար Գլուս, ար Վիւ, ար Կոնդ, ար Կայն բառերը Թուական ածականաց հետ այլ և այլ կարգի Գոյականներու Ածական ըլլալով չատ կը նշանակեն, զոր .

120. ար Կտոր, ար Գլուս, ար Վիւ, ար Կոնդ, ար Կայն բառերը Թուական ածականաց հետ այլ և այլ կարգի Գոյականներու Ածական ըլլալով չատ կը նշանակեն, զոր .

121. ար Կտոր, ար Գլուս, ար Վիւ, ար Կոնդ, ար Կայն բառերը Թուական ածականաց հետ այլ և այլ կարգի Գոյականներու Ածական ըլլալով չատ կը նշանակեն, զոր .

122. ար Կտոր, ար Գլուս, ար Վիւ, ար Կոնդ, ար Կայն բառերը Թուական ածականաց հետ այլ և այլ կարգի Գոյականներու Ածական ըլլալով չատ կը նշանակեն, զոր .

ար Կտոր, ար Գլուս, ար Վիւ, ար Կոնդ, ար Կայն բառերը Թուական ածականաց հետ այլ և այլ կարգի Գոյականներու Ածական ըլլալով չատ կը նշանակեն, զոր .

ար Կտոր, ար Գլուս, ար Վիւ, ար Կոնդ, ար Կայն բառերը Թուական ածականաց հետ այլ և այլ կարգի Գոյականներու Ածական ըլլալով չատ կը նշանակեն, զոր .

ար Կտոր, ար Գլուս, ար Վիւ, ար Կոնդ, ար Կայն բառերը Թուական ածականաց հետ այլ և այլ կարգի Գոյականներու Ածական ըլլալով չատ կը նշանակեն, զոր .

123. Խօսք ուղղելու ձեւի մէջ ը Յողնակիր մասնիկը
Ձեր կը նշանակէ, զոր .

طرف دوستانه زينه ارسال ايلدم
دو تختانه زينه كلمك آرزو سنده ايم
مساعده دستور يابريك ارزان بيورلسني تمنا ايلرم
ذات عاليه ايله كورشمك استيور
محاط علم عاليء داور يله بيورلدقده اراده افندمكدر

124. Խօսուածքի մէջ շատ անգամ Գոյականին Ստա-
յական յօդը զօրութեամբ կ'իմացուի, զոր .

برادر خاصة سلام ايتدی
پدر بو کون زرده بولنه جقدر ؟
قلب حزينه باعث مسار اولدی
مخدوم بك مکتبه دوام بيور پورمی ؟
والده خاتمك كسب افاقت ايتش اولديغی خبريني آلدم

125. Երբեմն բայերուն Օժանդակն ալ զօրութեամբ
կ'իմացուի, որոց սեռն որոշելու համար կարի ուշադ-
րութիւն ընծայել պէտք է խօսքին խնաստին, զոր .

يالانى ارتكاب موجب عار و حجاب اولور
دين مذکورك تسويهسي اوج سنه مدتده ممكن اوله بيلور
تشكيلی مقرر اولان انجمن دانش
مبلغ مزبورك تحصيلنه مأمور اولان حسن افندی ايله كورشم
تقديمنه مجاسر اولديغ مضبطه مآلندن مستبان اوله جغی وجهله

Բաղձանք . օղ .	ար. (հեղա)	هو	
եղանակ (ձայնի)			
Յոյղ, տաղ .	ար. (հեղեհան)	هيچان	Նա, այն
նապ . եռանդ			Դաշտ
Կերպարանք,	ար. (հեղեի)	هنت	Նուէր
երեւոյթ . ժողով			Յարձակումն
	ی		Ընծայ
Գանող	ար. (եայ)	ياب	Եօթնակ
Յիշել, յիշատա-	ար. (եայ)	ياد	Մահ
կութիւն			Համ
Բարեկամ, մտե-	ար. (եար)	يار	Համասեռ
րիւ . մասնիկ ստացական անուան			Սահմանակից
Ձեռն	ար. (եեթ)	يد	Բոյր
Մէկ	ար. (եեթ+)	يك	Գիտութիւն,
Մէկզմէկ	ար. (եեթ+)	يكديكر	Հնար
Կընդհատէ	ար. (եեթ+)	يتقطع	Ժամանակ
Օր	ար. (եեթ)	يوم	Դեռ, տակա-
			ւին, այն ինչ

Handwritten notes in Armenian script at the bottom of the page, including the word 'հարստ' (wealth).

Վայր | (Վահգէն-նխմամ) وحشت نمون
 րենական
 Վայրենի, վայր- | (Վահգէն) وحشى
 րենական
 Գաղանք | (Վահոն-շ) وحوش
 (եղ. وحش ևահշ)
 Հեռեւելի, ետեւ | (Վերս) ورا
 Ժառանդք | (Վերեւել) وراثه
 (եղ. وراث ևարէս)
 Հոգի, կաս- | (Վեստօվե) وسواس
 կածք (եղ. وسواس ևեսոսեւե)
 Հանգամանք. | (Վասօ) وصف
 նկարագրել. անկան
 Հասնիլ | (Վասսալ) وصول
 Հայրենիք | (Վեդան) وطن
 Պարտական | (Վալիօ) وظيفه
 նութիւն
 Խոստումն | (Վասթ) وعد
 կոխ, մարտ | (Վեդաս) وغا
 Ռազմա- | (Վեդաս-Վեդաս) وغا مانوس
 վարժ
 Մահ, մեռնիլ | (Վեֆտի) وفات
 Առատութիւն | (Վեֆթի) وفرت
 յաճախութիւն
 Վեհանձնութիւն | (Վեֆթար) وقار
 Ժամանակ | (Վեֆթի) وقت
 Դէպք | (Վեֆթաս) وقعه
 Տեղի ունե- | (Վեֆթաս) وقوع
 նալ, դէպք
 Դէպքեր | (Վեֆթաս-թաս) وقوعات
 (եղ. وقوع ևեֆթաս)
 Փոխանորդ- | (Վեֆթասի) وكالت
 դութիւն
 Փոխանորդ | (Վեֆթի) وكيل
 Տէր | (Վեֆթի) ولي
 Բարե- | (Վեֆթի ևեֆթի) ولي النعم
 րար
 Բաս- | (Վեֆթի ևեֆթի) ولي النعمى
 րերարկան
 Նուիրական (ա- | (Վեֆթի) وهبى
 նուն Ման.)
 կասկածիլ, երե- | (Վեֆթի) وهم
 ւակայել

Յետո կալ, | (Նեֆթի) نکول
 հրժարիլ
 Երեւոյ | (Նեֆթար) نمايان
 Գերմանացի | (Նեֆթի) نچيه
 Երեւումն | (Նեֆթար) نمون
 Տուրք, պարզեւ, | (Նեֆթի) نوال
 շնորհ
 Տեսակ, ազգ | (Նեֆթի) نوع
 Մարդ- | (Նեֆթի ևեֆթի) نوع انسان
 կային ազգ
 Խելք | (Նեֆթի) نها
 (եղ. نچيه ևեֆթի)
 Գետ | (Նեֆթի) نهر
 Աղբիւս, աղաչանք | (Նեֆթի) نياز
 Նպատակ | (Նեֆթի) نيت
 Արժանանալ | (Նեֆթի) نيل
 Նեղոս | (Նեֆթի) نيل
 و
 Չոր | (Վասթի) وادى
 Եկող | (Վասթի) وارد
 Միջոց, միջ- | (Վասթի) واسطه
 նորդ
 Հասնող, հասած | (Վասթի) واصل
 Եղած, տեղի | (Վասթի) واقع
 ունեցած
 Բարձր | (Վասթի) والا
 Մայր | (Վասթի) والديه
 Ծնողք (հայր | (Վասթի) والدين (հայր և մայր) (եղ. والدين և մայր)
 և մայր) (եղ. والدين և մայր)
 Կուսակալ, տէր | (Վասթի) والى
 կասկած, երե- | (Վահգէն) واهمه
 ւակայութիւն
 Մասն, բաժին | (Վասթի) وايد
 Մասնակից | (Վասթի) وايددار
 Յափշտակու- | (Վեֆթի) وجدان
 թիւն մտաց. ներքին մարդ
 Գոյութիւն. | (Վեֆթի) وجود
 անձն, մարմին
 Կերպ. դէմք, | (Վեֆթի) وجه
 պատկեր
 Վայրենութիւն | (Վահգէն) وحشت

Կալզութիւն | (Նեֆթի) نرمى
 Կակուղ | (Նեֆթի) نرمين
 Փափկութիւն, | (Նեֆթի) نراكت
 ազնուութիւն
 Բով, առ ընթեր | (Նեֆթի) نزد
 Վերաբերու- | (Նեֆթի) نسبت
 թիւն. բարդատութիւն
 Նետոր (անուն | (Նեֆթի) نستور
 Յոյն.)
 Նշան. հետք. | (Նեֆթի) نشان
 տնկեալ
 Նստող, բնակող | (Նեֆթի) نشين
 Կարգել, կացու- | (Նասթի) نصب
 ցանել
 Խրատ | (Նասթի) نصح
 Ատենախոսու- | (Նասթի) نطق
 թիւն, խօսք, բան, բանա-
 կանութիւն
 Տեսչութիւն, | (Նեֆթի) نظارت
 հսկողութիւն
 Կարգաւորու- | (Նեֆթի) نظام
 թիւն. կանոն, օրէնք
 Հայեացք. աչք | (Նեֆթի) نظر
 Տեսական. տե- | (Նեֆթի) نظرى
 սողական
 Բարիք, բարու- | (Նեֆթի) نعم
 թիւնք (եղ. نعمت ևեֆթի)
 Բարիք, բարու- | (Նեֆթի) نعمت
 թիւն, շնորհ
 Բարեաց, բա- | (Նեֆթի) نعمى
 րութեանց վերաբերեալ
 Աղիւղք | (Նասթի) نعوت
 (եղ. نعمت ևեֆթի)
 Գծտութիւն | (Նեֆթի) نفاق
 Էութիւն, անձն, | (Նեֆթի) نفس
 ինքն
 Անձնական | (Նեֆթի) نفسى
 Ազգեցողութիւն | (Նեֆթի) نفوذ
 Նկար | (Նասթի) نقش
 Լուծանել, ջրն- | (Նասթի) نقض
 ջել, խափանել
 Փոխադրական, | (Նասթի) نقلى
 պատմական, օրինական

Վտանդք | (Նեֆթի) مهالك
 (եղ. مهلك ևեֆթի)
 Հմտութիւն, | (Նեֆթի) مهارت
 փորձառութիւն
 Տարագիր | (Նեֆթի) مهاجور
 Օրորոց | (Նեֆթի) مهده
 Միջավայր, մէջ | (Նեֆթի) ميان
 Հրապարակ | (Նեֆթի) ميدان
 Մէնովս (անուն | (Նեֆթի) مينوس
 Յոյն.)
 Միրք, պտուղ | (Նեֆթի) ميوه
 Մրգաւետ, | (Նեֆթի) ميوه دار
 պաղատու
 ن
 Ոչ, չ, ան, ապ | (Նասթի) نا
 Նախափազան | (Նասթի) نالغ
 Չտես, կոյր | (Նասթի) ناپيدا
 Նախօրէնն | (Նասթի) ناپولون
 (անուն Գաղղ.)
 Չար, չար | (Նասթի) نادم
 Չարացող, սարք- | (Նասթի) نادیده
 շարող, (Նասթի) نادیده
 անզուգական, ընտիր
 Կրակ | (Նասթի) نار
 Ազնիւ, փափուկ | (Նասթի) نازك
 Միրելի, նա- | (Նասթի) نازنين
 ղելի
 Մարդիկ | (Նասթի) ناس
 (եղ. انسان ևեֆթի)
 Բանականու- | (Նասթի) ناطقه
 թիւն
 Անուն | (Նասթի) نام
 Նաբլոս | (Նասթի) نامعلوم
 Նամ | (Նասթի) ناميد
 Նախ-գաւառոր | (Նասթի) نائب
 Նախ | (Նասթի) نائب
 Ննջեալ | (Նասթի) ناميد
 Վախճան, հե- | (Նեֆթի) نچيه
 տեւութիւն
 Նյիւռատուհի, | (Նեֆթի) نجيب
 (անուն Ման.)
 Պղնձեայ | (Նեֆթի) نحاسى

Որ | ... (من له الامر)
 Հրամայող է, որ տէր է
 Հրամանի
 Մտղ | ... (مو)
 Չորրորտանիք | ... (مواشي)
 (եղ. ماشيه)
 Կերպարան | ... (مواضعه)
 Խումն, փոխանուանումն,
 զրաւազրութիւն
 Սէր. բաւ | ... (موالات)
 րեկամութիւն
 Մահ | ... (موت)
 Ս.զ.դ.ու | ... (موت)
 Հարկեցուցիչ, | ... (موجب)
 պատճառ
 Գտնուած, | ... (موجود)
 եղած, գոյ
 Վերջէն | ... (مؤخر)
 Միւս | ... (موزوروس)
 զիւրիւս (անուն Անգ.)
 Կշտեալ, չաւ | ... (موزون)
 փոՎ, չափեալ
 Եղանակ տարւոյ | ... (موسم)
 Դրուած, դըր | ... (موضوع)
 րական. ստորոգելի
 Հայրենիք | ... (موطن)
 Յաջո- | ... (موفقيت)
 ղութիւն
 Առժա- | ... (موقتا)
 մանակեայ
 Տեղի | ... (موقع)
 Գործա- | ... (موقع اجرا)
 դրութեան վայր
 Փոխանորդ- | ... (موكل)
 եալ
 Ծնեալ | ... (مولود)
 Ակնարկեալ | ... (موما)
 Վերոնշա- | ... (مومليه)
 նակեալ, յիշեալ
 Նուիրեալ, | ... (موهوب)
 նուէր
 Նու- | ... (موهوب له)
 էրընկալ

Երաշխաւորեալ | ... (مكفول)
 Երաշ- | ... (مكفول له)
 Խաւորութիւնն վայելող
 Կատա- | ... (مكملت)
 րելութիւն, լրութիւն
 Խորհրդա- | ... (ملاحظه)
 ծութիւն, մտածութիւն
 Հանդիպիլ | ... (ملاقات)
 միմեանց, դէմ առ դէմ
 դալ. տեսակցութիւն
 Ա.զ.գ | ... (ملت)
 Կանխամտա- | ... (ملحوظ)
 ծելի
 Խաղաղայր, | ... (ملعبه)
 թատերաբեմ
 Հրեշտակ | ... (ملك)
 Հմուտութիւն, | ... (ملكه)
 ճարտարութիւն
 Ձանձրացեալ | ... (ملول)
 Կարելի, հնա- | ... (مكن)
 րաւոր
 Երկիր, ստաց- | ... (ملكيت)
 ուած
 Գոհ, շնորհա- | ... (ممنون)
 կալ
 Որ որ, ով որ | ... (من)
 Մունետիկ | ... (منادى)
 Յարա- | ... (مناسبت)
 բերութիւն, վերաբերութիւն
 Բուսաբեր, | ... (منبت)
 բերրի
 Երախտիք | ... (منت)
 Մենտոր (անուն | ... (منتور)
 Յոյն.)
 Սեպչաւ | ... (منحصر)
 կան, սեպչականեալ
 Ունեցող (մասնիկ | ... (مند)
 ստացական անուն)
 Իջեւան, առն | ... (منزل)
 Վերաբերող, | ... (منسوب)
 վերաբերեալ
 Բարբէլի | ... (منفور)
 Ուրացող | ... (منكر)

Պարկեալ | ... (معصوم)
 մանուկ անմեղ
 Ուսուցիչը | ... (معين)
 (եղ. معيد)
 Ծանուցեալ, | ... (معروض)
 ղիտեցեալ
 Ծանուցեալ | ... (معومات)
 իրը, յայտնի իրողութիւնը
 (եղ. معروضه)
 Մարդաշատ | ... (معصور)
 շէն
 Մարդա- | ... (معصوميت)
 շատութիւն, շինութիւն
 Նշանակութիւն. | ... (معنا)
 անորձ.
 Մտադածին, | ... (معنوی)
 բարոյական
 Որդե- | ... (معنوی فرزند)
 զիւր
 Պակասաւոր, | ... (معيب)
 արատաւոր
 Պարտեալ | ... (معلوب)
 Խուզարկու, | ... (معشوقه)
 քննիչ
 Յուզեալ | ... (معشوق)
 Խուռվարար | ... (مفسد)
 Կարող | ... (مقتدر)
 Ջանադիր | ... (مقدم)
 Խօսք | ... (مقال)
 Կայան, վայր | ... (مقر)
 Դիտաւորու- | ... (مقتصد)
 թիւն
 Կեցող, բնակող | ... (مقيم)
 բնակութիւն հաստատող
 Նամակը | ... (مكاتب)
 (եղ. مكاتب)
 Բարբէ, շը- | ... (مكارم)
 նորէք (եղ. مكارم)
 Բարե- | ... (مكارم)
 գործական, շնորհալից
 Նամակ. զըր- | ... (مکتوب)
 ուած
 Վշտահար | ... (مکدر)

Ծախըր | ... (مصروف)
 (եղ. مصرف)
 Պայծա- | ... (مصافات)
 ուութիւն, մտերմութիւն
 Բաղաք. Եզիպ- | ... (مصفا)
 տաս
 Պայծառ, | ... (مصطفى)
 անարատ, սուրբ (անուն Մահ.)
 Տեղեկագիր | ... (مصطفی)
 Դիտել. քն- | ... (مصطفى)
 թեւնուլ
 Պահանջ. կամք | ... (مصطفى)
 Տեղեկակ | ... (مصطفى)
 Պահանջ- | ... (مصطفى)
 եալ. փափագելի
 Պահանջը | ... (مصطفى)
 (եղ. مصطفى)
 Յաջո- | ... (مصطفى)
 ղութիւն. յաղթանակ
 Կարծուած. | ... (مصطفى)
 կասկածելի
 Ամ- | ... (مصطفى)
 բաստանեալ
 Տաճարը, ա- | ... (مصطفى)
 ղօթատեղիք (եղ. مصطفى)
 Դիտութիւնը, | ... (مصطفى)
 կրթութիւն (եղ. مصطفى)
 Դործողու- | ... (مصطفى)
 թիւն, արարք
 Փոխանա- | ... (مصطفى)
 կել, հատուցանել
 Օգնութիւն | ... (مصطفى)
 Տաճար, աղօ- | ... (مصطفى)
 թատուն
 Վարժեալ, սո- | ... (مصطفى)
 վրեալ
 Երեւելի, նշա- | ... (مصطفى)
 նաւոր. անեղծ, ի զօրու-
 թեան
 Բարեխառն, | ... (مصطفى)
 չափաւոր
 Մտամոքս | ... (مصطفى)
 Մատուցարան | ... (مصطفى)

իրաւաւ | աս. (մեծաթեմա) مستحق
տէր . արժանի
Հայցեալ , | աս. (մեծաթեմա) مسترحم
աղերեսալ
Օգտող , օ- | աս. (մեծաթեմա) مستفيد
գուտ քաղող
Հարկիչ . | աս. (մեծաթեմա) مستلزم
պատճառ
Ագաւ | աս. (մեծաթեմա) مستملكات
բակը , ստացուածք
(եզ. مستملكه) մեծաթեմա
Ծածկեալ | աս. (մեծաթեմա) مستور
Ուրախու- | աս. (մեծաթեմա) مسرت
թիւն
Ուրաւ | աս. (մեծաթեմա) مسروريت
խուսթիւն
Լուեցեալ | աս. (մեծաթեմա) مسكوت
Ան- | աս. (մեծաթեմա) مسكوت عند
յիշատակ , անճառ
Համոզումն | աս. (մեծաթեմա) مسلم
գոյացեալ
Թունաւորեալ | աս. (մեծաթեմա) مسموم
Պատասխա- | աս. (մեծաթեմա) مسئول
նատու
Տեսնել | աս. (մեծաթեմա) مشاهده
Ընկերական . | աս. (մեծաթեմա) مشترك
Հասարակաց
Գնող , յաճաւ- | աս. (մեծաթեմա) مشترى
խորդ
Անճնաւ- | աս. (մեծաթեմա) مشخص
ւորեալ
Բացատր- | աս. (մեծաթեմա) مشروح
ուած , յիշեալ
Զբաղեալ | աս. (մեծաթեմա) مشغول
Բովանդակ- | աս. (մեծաթեմա) مشمول
եալ , լի
Վարը , շարժ- | աս. (մեծաթեմա) مشوار
մունք
Տեսնուած | աս. (մեծաթեմա) مشهود
Հոչակեալ , | աս. (մեծաթեմա) مشهور
Հոչակաւոր
Խօսակ- | աս. (մեծաթեմա) مصاحبت
ցութիւն , տեսակցութիւն

Պահանջող . | աս. (մեծաթեմա) مدعى
դատախազ
Երկար | աս. (մեծաթեմա) مديد
Յիշեալ | աս. (մեծաթեմա) مذكور
Պարսաւեալ | աս. (մեծաթեմա) مذموم
Կամբ . զիտաւու- | աս. (մեծաթեմա) مرام
րութիւն
Կապուած , | աս. (մեծաթեմա) مربوط
ներմակեալ
Ատիճան | աս. (մեծաթեմա) مرتبه
Նկարեալ , | աս. (մեծաթեմա) مرتسم
զձգրեալ
Վատացող , | աս. (մեծաթեմա) مرتكب
ցածացող
Գրաւառու | աս. (մեծաթեմա) مرتهن
Նախաձեռ- | աս. (մեծաթեմա) مرتجع
նարկի
Գիտութիւն | աս. (մեծաթեմա) مرتجت
Արտօն- | աս. (մեծաթեմա) مرتخص
եալ
Մարդ , այր | աս. (մեծաթեմա) مرد
Յարգանս մա- | աս. (մեծաթեմա) مرعى
տուցանելի . անեղծ , ի զօ-
րութեան
Թուազրեալ , | աս. (մեծաթեմա) مرقوم
յիշեալ
Անցնիլ | աս. (մեծաթեմա) مرور
Ան- (մեծաթեմա) مرور تذكريسى
ցալի
Խառնուածք | աս. (մեծաթեմա) مزاج
Յայտնեալ , | աս. (մեծաթեմա) مزبور
յիշեալ
Խոնոզ | աս. (մեծաթեմա) مزحوم
Տեղի | աս. (մեծաթեմա) مزجگاه
խուան
Զարդարեալ | աս. (մեծաթեմա) مزين
Ուրախութիւնը | աս. (մեծաթեմա) مسار
(եզ. مسرت) թոյլատու
Թոյլատու- | աս. (մեծաթեմա) مساعد
թիւն
Կանխեալ | աս. (մեծաթեմա) مسبوق
Ի յայտ եկ- | աս. (մեծաթեմա) مستبان
եալ . յայտնի

Մէծիտեան | աս. (մեծաթեմա) مجيد
(Սուլթան Մէծիտ արքայի)
դրամ
Պատերազ- | աս. (մեծաթեմա) محاربه
միլ ընդ միմեանս
Հաշիւ , հաշ- | աս. (մեծաթեմա) محاسبه
ուակաւութիւն
Պատերազ | աս. (մեծաթեմա) محاصره
Պատերազ | աս. (մեծաթեմա) محاط
Պահպանել | աս. (մեծաթեմա) محافظه
Սէր | աս. (մեծաթեմա) محبت
Բարեկամաւ- | աս. (մեծաթեմա) محبي
կան , սիրալիր
Կարօտ | աս. (մեծաթեմա) محتاج
Յարգելի | աս. (մեծաթեմա) محترم
Գրուած | աս. (մեծաթեմա) محرز
Զրկեալ , զուրկ | աս. (մեծաթեմա) محروم
Նախանձելի | աս. (մեծաթեմա) محسود
Բերք , Հասոյթ | աս. (մեծաթեմա) محصول
Բերրի | աս. (մեծաթեմա) محصولدار
Դատարան | աս. (մեծաթեմա) محكمه
Տեղ , վայր | աս. (մեծաթեմա) محل
Լուր տալ | աս. (մեծաթեմա) محذره
միմեանց , թղթակցութիւն
Վտանդ- | աս. (մեծաթեմա) مخاطرات
ներ (եզ. مخاطره) մեծաթեմա
Մտեր- | աս. (մեծաթեմա) مخالفت
մութիւն , անկեղծութիւն
Հակառաւ- | աս. (մեծաթեմա) مخالفت
կել
Լուր տուող , | աս. (մեծաթեմա) مخبر
թղթակից , զրուցատու
Սպասառեալ | աս. (մեծաթեմա) مخدوم
տէր , սպասառեալ որդի
Հնար , ճար . բո- | աս. (մեծաթեմա) مدار
լորակ , արեւադարձ
Վանել , | աս. (մեծաթեմա) مدافعه
պաշտպանել
Հանաւ- | աս. (մեծաթեմա) مداومت
պազորդել
Գովեստ | աս. (մեծաթեմա) مدح
Մուտն , մի- | աս. (մեծաթեմա) مدخل
ջամտութիւն

Ծինուած , հիմ- | աս. (մեծաթեմա) مبنى
նուած . վասն
Վաճառեալ | աս. (մեծաթեմա) مبيع
Ճշդեալ , | աս. (մեծաթեմա) مستحق
Հաստատեալ
Ցաւալի . | աս. (մեծաթեմա) متأسف
վշտացեալ
Համար- | աս. (մեծաթեմա) متجاسر
ձակող , յանդգնող
Յաջորդող , | աս. (մեծաթեմա) متعاقب
մի զկնի միոյ
Զարմա- | աս. (մեծաթեմա) متعجب
ցող
Դժուարին | աս. (մեծաթեմա) متعسر
Դրժ- | աս. (մեծաթեմա) متعسر التعريف
ուարաւ- (եզ. متعريف) մեծաթեմա
պատուած , անճառելի
Այլայլեալ , | աս. (մեծաթեմա) متغير
վիճակեալ
Խնդրուած | աս. (մեծաթեմա) متنا
Ծածկեալ , | աս. (մեծաթեմա) متوارى
ընդարկեալ
Յանցաւոր . | աս. (մեծաթեմա) متهم
ամբաստանեալ
Ամուր , զօրաւոր | աս. (մեծաթեմա) متين
Օրինակ . որպէս | աս. (մեծաթեմա) مثال
Նման | աս. (մեծաթեմա) مثل
Որպէս , ինչպէս որ | աս. (մեծաթեմա) مثلاً
Խորշիլ , | աս. (մեծաթեմա) محتاب
բարշիլ , հեռանալ
Ստիպեալ | աս. (մեծաթեմա) مجبور
Զգուշացող | աս. (մեծաթեմա) محتنب
Վիրաւոր- | աս. (մեծաթեմա) مجروح
եալ
Վիրաւոր- | աս. (մեծաթեմա) مجروحا
ուելով
Ժողով | աս. (մեծաթեմա) مجلس
Այսահարեալ , | աս. (մեծաթեմա) مجنون
յիմար
Անզիտելի , | աս. (մեծաթեմա) مجهول
անճանօթ
Անզու- | աս. (մեծաթեմա) مجهول انجام
շակելի , անհասկանալի

Յեղեր | աս. (հասարակ) قبائل
 (եզ. قبيله) قبيله
 Կիպրոս (կղզի) | Ե. (հիբրեյ) قبريس
 Առնուլ, բռնեւ, | աս. (հասարակ) قبض
 ստանալ
 Դաստապանի | աս. (հասարակ) قبضه
 սրոյ . բուռն մի լի . հատ
 Ընդունել, հա- | աս. (հասարակ) قبول
 ճել
 Հասակ | աս. (հասարակ) قد
 Գաւաթ | աս. (հասարակ) قدح
 Նախասահմանու- | աս. (հասարակ) قدر
 թիւն, ճակատագիր. մինչեւ
 Կարողու- | աս. (հասարակ) قدرت
 թիւն, ամենակարողութիւն
 Երուսաղէմ | աս. (հասարակ) قدس
 Վաղեմի . յաւի- | աս. (հասարակ) قديم
 տենական . կանուխ
 Գիւղեր | աս. (հասարակ) قرا
 (եզ. قريه) قريه
 Կարդալ | աս. (հիբրեյ) قراءت
 Ծովահէն | աս. (հասարակ) قرصان
 Մերձ, մերձա- | աս. (հասարակ) قريب
 ւոր, ազգական
 Բաժին | աս. (հիբրեյ) قسم
 Բաժին, բա- | աս. (հիբրեյ) قسمت
 ժանուան
 Թախիծ, վիշտ | աս. (հասարակ) قسوت
 Տը- | աս. (հասարակ) قسوت
 Կալբ
 Բերթուածք | աս. (հասարակ) قصائد
 (եզ. قصيده) قصيده
 Թերթիւն | աս. (հասարակ) قصور
 Արկած . դատա- | աս. (հասարակ) قضا
 ւորութիւն . դաւառակ
 Արկածեալ | աս. (հասարակ) قضاه
 Թաւիչք . | աս. (հասարակ) قطائف
 բազմաթիւ (եզ. قطيفه) قطيفه
 Կտր . հատ | աս. (հիբրեյ) قطع
 Սիրտ . լիտիւն, | աս. (հասարակ) قلب
 շրջել
 Սրտի . սերտ, | աս. (հասարակ) قلبى
 ջերմաջերմ

Չուարթա- | (Ֆերան-Ֆեյա) فرح
 ցուցիչ
 Որդի | աս. (հիբրեյ) فرزند
 Ղրկուած | աս. (հիբրեյ) فرستاده
 Ենթադրել | աս. (հասարակ) فرض
 Չանազանել, ո- | աս. (հիբրեյ) فرق
 բռնել
 Հրաման . հրո- | աս. (հիբրեյ) فرمان
 վարտակ
 Աւելցնող | աս. (հիբրեյ) فزا
 Պարզել . յօդ- | աս. (հիբրեյ) فصل
 ուած
 Աւաքիւնութիւն, | աս. (հիբրեյ) فضل
 երախտիք
 Նշաւակու- | աս. (հիբրեյ) فضيحت
 թիւն
 Աւաքիւնու- | աս. (հիբրեյ) فضيلت
 թիւն
 Միտք . դիտաւո- | աս. (հիբրեյ) فكر
 բութիւն
 Մտաւորական | աս. (հիբրեյ) فكري
 Երկիրք | աս. (հիբրեյ) فلك
 Փէլոկտէտ | Ե. (հիբրեյ) فلوكتت
 (անուն Յոյն.)
 Գիտութիւն | աս. (հիբրեյ) فن
 Գերազանցու- | աս. (հիբրեյ) فوق
 թիւն . վեր
 Արտա- | աս. (հիբրեյ) فوق العاده
 սովոր
 Փիւնիկէ (երկիր) | Ե. (հիբրեյ) فينيكه

ق

Կարող | աս. (հասարակ) قادر
 Կաղապար | աս. (հասարակ) قالب
 Կալիսո (ա- | Ե. (հասարակ) كاليسو
 նուն Յոյն.)
 Կաղեստիւն | Ե. (հասարակ) كاليستن
 (անուն Յոյն.)
 Կանգնումն . | աս. (հասարակ) قامت
 հասակ
 Կանոն, օրէնք | աս. (հասարակ) قانون
 Գանցանք | աս. (հասարակ) قباحت

غ

Կորնչող . բացա- | աս. (հասարակ) غائب
 կայ . երրորդ դէմք
 Վախճանք, | աս. (հասարակ) غايات
 ծայրք, կատարածք
 (եզ. غايت) غايت
 Բռնաւոր | աս. (հասարակ) غدار
 Արեւմուտն | աս. (հասարակ) غرب
 Պատշաճ . ար- | աս. (հասարակ) غرغه
 քայլութիւն . ումպ մի
 Ան- | աս. (հասարակ) غرقه
 մահք, դիք
 (եզ. غرقه آرا) غرقه آرا
 Լքողիք | աս. (հասարակ) عزته
 Անձկութիւն, | աս. (հասարակ) غصه
 վիշտ, հոգ
 Յաղթել | աս. (հասարակ) غلبه
 Վիշտ, հոգ | աս. (հասարակ) غم
 Յաւազիւն, | աս. (հասարակ) غم آباد
 վշտալի
 Վիշտք, հոգք | աս. (հասարակ) غوم
 (եզ. غم غم) غم
 Ուրիշ, ի զատ | աս. (հասարակ) غير
 Չանք, ճիշդ | աս. (հասարակ) غيرت

ف

Մուկն | աս. (հասարակ) فاره
 Միջոց, բնդ- | աս. (հասարակ) فاصله
 հատիչ
 Գերազանց | աս. (հասարակ) فائق
 Երեւակայու- | աս. (հիբրեյ) فتنه
 թիւն, հրապոյր
 Փախչել | աս. (հիբրեյ) فرار
 Ի բաց կալ, | աս. (հիբրեյ) فراغ
 թողուլ
 Ի բաց կալ, | աս. (հիբրեյ) فراغت
 դադարել
 Մոռնալ | աս. (հիբրեյ) فراموش
 Դաղդիտ (եր- | աս. (հիբրեյ) فرانسه
 կիր)
 Չուարթութիւն, | աս. (հիբրեյ) فرح
 խնդութիւն

Խելք | աս. (հիբրեյ) عقل
 Խելքի հետեւու- | աս. (հիբրեյ) عقلى
 թիւն . մտային
 Յուլացումն, անդ- | աս. (հասարակ) عكس
 րադարձութիւն
 Անդրա- | աս. (հասարակ) عكس
 դարձնող, ցուցնող
 Դեղ, դարման | աս. (հիբրեյ) علاج
 Գիտութիւն | աս. (հիբրեյ) علم
 Դրոշակ | աս. (հիբրեյ) علم
 Դրոշակ | աս. (հիբրեյ) علم افزاز
 պարզող
 Բոց | աս. (հիբրեյ) علو
 Բոցացայտ | աս. (հիբրեյ) علوريز
 Երկնային, | աս. (հասարակ) علوى
 վերնային
 Գիտութիւնք | աս. (հասարակ) علوم
 (եզ. علم) علم
 Բարձր (անուն Մահ.) | աս. (հասարակ) على
 Ի վերայ | աս. (հիբրեյ) على
 Առաւօ- | աս. (հասարակ) على الصباح
 տանց
 Չայնմանէ, ըզ | աս. (հիբրեյ) عليه
 նմանէ
 Կեանք | աս. (հիբրեյ) عمر
 Հանրութիւն | աս. (հասարակ) عموم
 Հանրական | աս. (հասարակ) عمومى
 Ընդ (նախորդ | աս. (հասարակ) عن
 Բաց. հովովոյ)
 Մանձ | աս. (հիբրեյ) عنان
 Ի նմանէ, | աս. (հիբրեյ) عنه
 յայնմանէ
 Աշխարհներ, | աս. (հիբրեյ) عوالم
 սիեզերք (եզ. عالم) عالم
 Վերադարձ | աս. (հիբրեյ) عودت
 Ժամանակ . դաշն | աս. (հիբրեյ) عهد
 Յանձնառու- | աս. (հիբրեյ) عهد
 թիւն, պաշ- | աս. (հիբրեյ) عهد
 տօն, երաշխաւորութիւն
 Դաշնալիր | աս. (հիբրեյ) عهدنامه
 Այօթ . արատ | աս. (հիբրեյ) عيب
 Աջք . իր էական . | աս. (հիբրեյ) عين
 նոյն ինքն

Տիեզերազարդ | عالم آرا (ʿālam-āra)
 Երազ | عالم معنا (ʿālam maʿna)
 Արարածք | عالمیان (ʿālam-iyān)
 (Եզ. عالمی 'ալմի)
 Բարձր | عالم (ʿālm)
 Պաշտամունք | عبادت (ʿibādāt)
 Բազումացեալ | عبارت (ʿibārat)
 Ծառաւ | عبودیت (ʿabūdīyat)
 յուժիւն | عبوس (ʿabūs)
 Խոժոռ | عثمان (ʿuṯmān)
 Օսման (անուն Մահ. | عثمان (ʿuṯmān)
 հիմնադիր Օսմ. Պետութեան)
 Օսմանցի, Օսմ. | عثمانی (ʿuṯmānī)
 պետութեան Հպատակ | عجم (ʿajm)
 Պարսիկ | عجمستان (ʿajm-istān)
 Պարսկաստան | عجمستان (ʿajm-istān)
 աման | عد (ʿad)
 Արդարութեան | عدالت (ʿadālat)
 թիւն, ուղղութիւն | عدالتشعار (ʿadālat-šāʿar)
 Արդաւ | عدالتشعار (ʿadālat-šāʿar)
 բազմաբան | عدو (ʿadū)
 Թշնամի | عرب (ʿarab)
 Արաբ | عرض (ʿarṣ)
 Մատուցանել, | عرض (ʿarṣ)
 յայտարարել, լայնութիւն
 Մերկ | عربان (ʿarabān)
 Բնկենուկի պաշտ | عزل (ʿazl)
 Թոնէ. պաշտօնանկ անուկ | عزيم (ʿazīm)
 Գնացք. դիտաւ | عزيم (ʿazīm)
 Լորութիւն
 Երթալ | عزيمت (ʿazīmāt)
 Զինւորք | عساکر (ʿasākir)
 (Եզ. عسکر 'ասկիր)
 Պահակք | عسس (ʿasās)
 (Եզ. عسس 'ասս. عسس. عاس)
 Զինւոր | عسکر (ʿasākir)
 Զինւորական | عسکری (ʿasākirī)
 Ապրտ. | عصاة (ʿasāʾat)
 Եսատ (Եզ. عاصی 'ասսի)
 Համեստութիւն | عصمت (ʿasmat)
 Ներուժ | عفو (ʿafū)
 Հանգոյց, կապ | عقده (ʿaqqad)

Խաւք, | طبقات (ṭabaqāt)
 յարկք (Եզ. طبقه ṭabaqah)
 Բնական | طبيعي (ṭabīʿī)
 Կողմն | طرف (ṭarf)
 Ուղի. եղաւ | طريق (ṭarīq)
 նակ, կերպ | طعام (ṭamāʾ)
 Կեր, ընթրիք | طغیان (ṭaḡyān)
 Յորդեղ | طفل (ṭafal)
 Երախայ | طلب (ṭalab)
 Պահանջել, ուս | طوائف (ṭawāʾif)
 զել | طوائف (ṭawāʾif)
 Կարգեր, | طوائف (ṭawāʾif)
 դասեր, նաւաստիք | طائفه (ṭāʾifah)
 (Եզ. طائفه 'տափի)
 Վարք, կերպ | طور (ṭūr)
 ظ
 Մէջ. պահարան | ظرف (ṭarṭīb)
 Յաշտութիւն. | ظرف (ṭarṭīb)
 յաղթանակ | ظفریاب (ṭaḡrīyāb)
 Յաղորդ. | ظفریاب (ṭaḡrīyāb)
 յաղթանակող | ظل (ṭal)
 Մտուեր | ظم (ṭam)
 Հարստահարութեան, շրկանք | ظم اندود (ṭam-andūd)
 Բռնակ | ظن (ṭan)
 քոս | ظن (ṭan)
 Կարծել | ظهور (ṭaḡhūr)
 Երեւան գալ, | ظهور (ṭaḡhūr)
 ծագումն
 ع
 Տկարութեամբ, | اجزائه (ʿajzāʾih)
 խոնարհական | عادت (ʿādāt)
 Եատ. | عاده (ʿādah)
 Գորութիւն | عار (ʿār)
 Ամօթիգածութիւն | عارف (ʿāraf)
 Գիտող, գիտուն | عاصی (ʿasāʾī)
 (անուն Մահ.) | عاصی (ʿasāʾī)
 Ապատամբ | عاقبت (ʿāqibāt)
 Առողջութիւն | عالم (ʿālam)
 Տիեզերք, աշխարհ | عالم (ʿālam)

Կատարեալ. | صحیح (ṣaḥīḥ)
 առջ, ստոյգ | صحیفه (ṣaḥīfah)
 Երես թղթի, | صحیفه (ṣaḥīfah)
 զրուած | صدا (ṣadā)
 Զայն | صدر (ṣadr)
 Լանջ. նախաթոռ | صدر اعظم (ṣadr-ʿaṭm)
 Մեծ Եւ. | صراحت (ṣaraḥāt)
 պարբոս, փոխարքայ | صغیر (ṣaḡīr)
 Որոշ և մե. | صغیراسن (ṣaḡīr-asn)
 կին լինել | صفا (ṣafā)
 Փորք | صفا (ṣafā)
 Տարիւ. | صفا (ṣafā)
 քով փորք | صلح (ṣalḥ)
 Զուարթութիւն | صحت (ṣaḥāt)
 Հաշտութիւն | صنایع (ṣanāʾiyyāt)
 Արհեստք | صنایع (ṣanāʾiyyāt)
 (Եզ. صنعت 'սնէտ)
 Կարգ, դաս | صنف (ṣanf)
 Զայն | صورت (ṣawāt)
 Տիրութեան (քաղաք) | صورت (ṣawāt)
 Կերպարան, | صورت (ṣawāt)
 կերպ, պատկեր | صیت (ṣayīt)
 Զայն, համբաւ | صید (ṣayīd)
 Որսալ, որս
 ض
 Տուժող | ضامن (ṣamān)
 Վնաս | ضرر (ṣarar)
 Հարկ. չքաւ | ضرورت (ṣarūrāt)
 Լորութիւն | ضروره (ṣarūrah)
 Տկարութիւն | ضعف (ṣaʿf)
 Միտք բանի, | ضمن (ṣamān)
 ներքինն
 ط
 Ուղող | طالب (ṭālib)
 Բաղդ | طالع (ṭāʿal)
 Դաս, կարգ. | طائفه (ṭāʾifah)
 նաւաստի | طبايع (ṭabāʾiyyāt)
 Բնութիւնք | طبايع (ṭabāʾiyyāt)
 (Եզ. طبايع 'տափի)

Տիւր | شامته (šāmatih)
 մուկ | شمسك (šamsak)
 Գիտող | شناس (šenas)
 Գարշտութիւն | شناعت (šānaʿāt)
 Բարձունք լե. | شواهد (šawāḥid)
 քանց (Եզ. شاهد 'շահադ)
 Տեսնել. վր. | شهادات (šāḥādāt)
 կայել, մարտիրոսութիւն | شهادتنامه (šāḥādāt-nāmah)
 Վկայ | شهر (šahr)
 Գաղաք. ամիս | شهرت (šahrāt)
 Հռչակ, համ. | شهرت (šahrāt)
 բաւ | شهرت (šahrāt)
 Հռչակաւ. | شهرت (šahrāt)
 Լոր, համբաւաւոր | شهوت (šahūt)
 Գանկութիւն | شهر (šahr)
 Հռչակեալ | شهر (šahr)
 Բան, իր | شهر (šahr)
 Առիւծ. կաթն | شهر آشام (šahr-ašām)
 Կաթնկեր | شیرین (šīrīn)
 Գաղցր, սիրուն | شیرینکوار (šīrīn-kvār)
 Գաղց. | شیرینکوار (šīrīn-kvār)
 քահամ
 ص
 Ստոյգ. հաւ. | صادق (ṣādīq)
 Լատարիմ. անուն Մահ. | صبا (ṣabā)
 Սիւրք | صبا (ṣabā)
 Առաւօտ | صبا (ṣabā)
 Զեփիւ. | صبا (ṣabā)
 օնաշունչ | صباوت (ṣabāūt)
 Մանկու. | صبر (ṣabr)
 թիւն | صبی (ṣabī)
 Համբերութիւն | صبی (ṣabī)
 Մանուկ | صبی (ṣabī)
 Խօսակցութեան | صبی (ṣabī)
 թիւն | صحت (ṣaḥāt)
 Ժշղութիւն. ա. | صحت (ṣaḥāt)
 ուղղութիւն | صحت (ṣaḥāt)
 Առողջական, ա. | صحت (ṣaḥāt)
 ուղղապահական

Հաճ | ... (բարեպաշտ) راغب
 Գրաւատու | ... (բարեհաշի) راهن
 Կարծիք, տեսողութիւն | ... (բեյ) رأى
 Ակամբ | ... (բեյ Է-լ-այն) رأى العين
 Հոտ | ... (բարեհաս) رائحة
 Հոտաւէտ | (բարեհաս-բար) رائحة دار
 Աղաչել | ... (բեճա) رجا
 Գուրթ | ... (բահթ) رحم
 Մերթել. Ետս | ... (բեհոթ) رد
 Դարձուցանել | ...
 Ույտառաւ | ... (բեհլ-է-լ-է) زالت
 Կուրթիւն | ...
 Ույտառակ | ... (բեհլ-է-լ) زليل
 Տեարեր | ... (բեհաս-է-լ) رسائل
 (Եզ. رساله) رساله
 Պաշտօնագէտ | ... (բեհ-է-լ-է) رسما
 Հասած | ... (բեհ-է-լ-է) رسیده
 Արածել | ... (բայ) رعى
 Հաճիլ | ... (բարեպաշտ) رغبت
 Յօժարութիւն | ... (բեհաս) رضا
 Երթ | ... (բեհլ-է-լ) رفت
 Գնացք, քալ- | ... (բեհլ-է-լ-է) رفتار
 ուածք
 Երթաւ | ... (բեհլ-է-լ-է) رفتہ رفتہ
 Լույ, հեղհեղաւ | ...
 Բարձրացուցանել | ... (բեհլ-է-լ) رفع
 բառնալ
 Ընկերք | ... (բեհ-է-լ-է-լ) رفقا
 (Եզ. رفيق) رفيق
 Ընկեր | ... (բեհլ-է-լ) رفيق
 Պարանոցք | ... (բեհ-է-լ-է) رقاب
 (Եզ. رقبه) رقبه
 Գոյն | ... (բեհլ-է-լ) رنگ
 Գոյնզոյն | ... (բեհլ-է-լ-է) رنگارنگ
 Երփնեբրանդ | ...
 Գեղեցիկ, սի- | ... (բեհլ-է-լ-է) رنگين
 բուն. գունաւոր
 Ընթացող, բա- | ... (բեհլ-է-ل) رو
 նող, բանեցնող
 Երես | ... (բաս) رو
 Վաճառոց, | ... (բեհլ-է-լ) رواج
 յարդ

Դժու | (բարեպաշտ) دوزخ نشان
 Խային, դժոխանման
 Բարեկամ, մը- | ... (բասթ) دوست
 տերիմ
 Բարեկամաւ | ... (բասթ) دوستانه
 կան. բարեկամօրէն
 Տէրութիւնք | ... (բեհլ-է-լ) دول
 (Եզ. دولت) دولت
 Տէրութիւն. | ... (բեհլ-է-լ-է) دولت
 պերճութիւն, փառք
 Ապարան | (բեհլ-է-լ-է-լ) دولتخانه
 Մենամարտութիւն | ... (բասթ) دوئل
 Թիւն
 Բերան | ... (բեհլ-է-ل) دهان
 Ահ, սուկու- | ... (բեհլ-է-լ-է) دهشت
 մըն, զարհուրանք
 Տունք. երկիր | ... (բեհլ-է-ل) ديار
 հայրենիք (Եզ. دار) دار
 Դեմք, երես | ... (բեհլ-է-ل) دیدار
 Տեսնուած, տես- | ... (բեհլ-է-ل) دیده
 նող. աջք
 Ուրիշ. միւս | ... (բեհլ-է-ل) دیگر
 Պարտք | ... (բեհլ-է-ل) دين
 Որմ | ... (բեհլ-է-ل) دیوار
 Թագ | ... (բեհլ-է-ل) تاج
 Զ
 Տէք, տիար. անձն | ... (բասթ) ذات
 Կանգուն | ... (բեհլ-է-ل) ذراع
 Յիշել, յիշատա- | ... (բեհլ-է-ل) ذکر
 կութիւն
 Հարկատու, հպա- | ... (բեհլ-է-ل) ذى
 տակ
 Հաճողանք, հա- | ... (բեհլ-է-ل) ذوق
 ճութիւն
 Գնացող, գնացք | ... (բեհլ-է-ل) ذهاب
 Զ
 Հանգստութիւն | ... (բասթ) راحت
 Գաղտնիք, խոր- | ... (բասթ) راز
 հուրդ

Հասու լինել | ... (բեհլ-է-ل) درك
 Յայտնի | ... (բեհլ-է-ل) درکار
 Սուտ, ստու- | ... (բեհլ-է-ل) دروغ
 Թիւն
 Ծով | ... (բեհլ-է-ل) دریا
 Աւաղ. զլացումն | ... (բեհլ-է-ل) درنج
 Չեռն | ... (բեհլ-է-ل) دست
 Չեռք քաշող | ... (բեհլ-է-ل) دستکش
 Հրամանաւ | ... (բեհլ-է-ل) دستورى
 տուութիւն, իշխանութիւն
 Թշնամի | ... (բեհլ-է-ل) دشمن
 Դժուար | ... (բեհլ-է-ل) دشوار
 Դըժ- | ... (բեհլ-է-ل) دشوار
 ուարարութիւն
 Մաղթանք, ա- | ... (բեհլ-է-ل) دعا
 ղօթք
 Հրաւէր, կո- | ... (բեհլ-է-ل) دعوت
 շումն
 Դեմք, ի | ... (բեհլ-է-ل) دعوى
 դատ ելանել
 Տեար | ... (բեհլ-է-ل) دفتر
 Ուշադրութիւն | ... (բեհլ-է-ل) دقت
 Մանր. ալիւր | ... (բեհլ-է-ل) دقيق
 Կրպակ | ... (բեհլ-է-ل) دکان
 Միրա | ... (բեհլ-է-ل) دل
 Միրելի, հա- | ... (բեհլ-է-ل) دل آرا
 ճոյական
 Անդորրաւ | ... (բեհլ-է-ل) دل آرام
 ւէտ
 Առաջնորդութիւն | ... (բեհլ-է-ل) دلالت
 Թիւն. նշանակութիւն
 Արիւն | ... (բեհլ-է-ل) دم
 Ատամն | ... (բեհլ-է-ل) دندان
 Ատափ աշխարհ | ... (բեհլ-է-ل) دنیا
 Ատանաւ | ... (բեհլ-է-ل) دنپوى
 կան, աշխարհային
 Հանապաղօր- | ... (բեհլ-է-ل) دوام
 դել, շարունակել
 Հարեալ, նը- | ... (բեհլ-է-ل) دوچار
 շաւակ
 Հեռի | ... (բեհլ-է-ل) دور
 Դժոխք. որո- | ... (բեհլ-է-ل) دوزخ
 քայթ

Երեւակայութեւ | ... (բասթ) خیال
 Թիւն, երազ, տեսիլ
 Նենդել. | ... (բասթ) خیانت
 մասնել
 Հաւազոյն | ... (բասթ) خیر
 Բազում, յոյժ | ... (բասթ) خلی
 Զ
 Մանող, մտած. | ... (բասթ) داخل
 ներս
 Ի ներքուստ | ... (բասթ) داخل
 Ներքին | ... (բասթ) داخل
 Տրուած | ... (բասթ) داده
 Տուն, բնակու- | ... (բասթ) دار
 Թիւն
 Ունեցող, ստացող | ... (բասթ) دار
 Հրաւիրող, բա- | ... (բասթ) داعى
 բեմադրու
 Դաման | ... (բասթ) دامان
 Դամն | ... (բասթ) دامن
 Դանի | ... (բասթ) دانش
 Դատութիւն, | ... (բասթ) Զատութիւն
 Զատութիւն
 Հառ. գնտակ | ... (բասթ) دانه
 Իշխանութիւն, | ... (բասթ) داوری
 Թագաւորութիւն, դատաւո-
 րութիւն
 Վերաբերեալ | ... (բասթ) دائر
 Ծրլանակ | ... (բասթ) دائره
 Միշտ | ... (բասթ) دائماً
 Ի. դուռն | ... (բեհլ-է-ل) در
 Մարգարիտ | ... (բեհլ-է-ل) در
 Ի գիրկ. | (բեհլ-է-ل) درآغوش
 գիրկար արկանել
 Հանձար, ի- | (բեհլ-է-ل) درآيت
 մատուցութիւն
 Ի ձեռին. | ... (բեհլ-է-ل) در دست
 ի ձեռին ունել, բունել
 Դաս, համար, | ... (բեհլ-է-ل) درس
 ուսումն
 Դուռն | (բեհլ-է-ل) در سعادت
 երջանկութեան, Կ. Պոլիս
 Յանձին. | (բեհլ-է-ل) در عهد
 յանձին ունել, յանձն առնուլ

Խեղցի | (խորհրդաբան) خردمندان
մարդիկ (Եզ. خردمند خردمندان)
Քրիստաւ | Ե. (խորհրդաբան) خردمندان
փոր (անուն Յոն.)
Վաճառեալ | Կ. (խորհրդաբան) خردمند
Վնաս | Կ. (խորհրդաբան) خسار
Վնաս | Կ. (խորհրդաբան) خسارت
Վնասեալ | (խորհրդաբան) خسارديده
վնաստես
Հիւանդ | Կ. (խորհրդաբան) خسته
Աղիւս | Կ. (խորհրդաբան) خشت
Գոհ | Կ. (խորհրդաբան) خوشود
Երկիրաճուս | Կ. (խորհրդաբան) خشيت
Թիւն
Ոսոխ, Հակաւ | Կ. (խորհրդաբան) خصم
ուակորդ
Ոսոխը, Հաւ | Կ. (խորհրդաբան) خصما
կուակորդը (Եզ. خصم خصم)
Իրողութիւն | Կ. (խորհրդաբան) خصوص
Ոսոխ լի | Կ. (խորհրդաբան) خصوصت
նեւ, Հակաուակորդութիւն
Սխալ, վրիւ | Կ. (խորհրդաբան) خطا
պակ
Վտանդ | Կ. (խորհրդաբան) خطر
Ընդդէմ, Հաւ | Կ. (խորհրդաբան) خلاف
կառակ
Ստեղծեւ. Ժողոս | Կ. (խորհրդաբան) خلاق
վորդ, մարդիկ
Հինգ | Կ. (խորհրդաբան) خمسة
Դաշայն | Կ. (խորհրդաբան) خنجر
Բնաւոս | Կ. (խորհրդաբան) خور
րութիւն
Ուսուցիչ. վաւ | Կ. (խորհրդաբան) خواجه
ճառական. տիար
Մասնաւորը. | Կ. (խորհրդաբան) خواص
աւագորեար (Եզ. خاصه خاصه)
Ընթերցող, կոս | Կ. (խորհրդաբան) خوان
չող, երգիչ. սեղան
Սրիւն | Կ. (խորհրդաբան) خون
Սրիւնաւ | (խորհրդաբան) خونمون
նեղի, կարմրագոյն
Երկիր | Կ. (խորհրդաբան) خوف
Պարտէզ | Կ. (խորհրդաբան) خيaban

Ամօթլաճութիւն | Կ. (խորհրդաբան) حيا
կեանք | Կ. (խորհրդաբան) حيات
Յեղուղակ, | Կ. (խորհրդաբան) حيدود
Զմայլիւ. Հիւս | Կ. (խորհրդաբան) حيرت
ցումն
Հիւսցուս | (խորհրդաբան) افزا
ցիչ, զմայլեցուցիչ
Խարդախուս | Կ. (խորհրդաբան) حيل
թիւնը, նենդութիւնը
(Եզ. حيل حيل)
Ժամանակ | Կ. (խորհրդաբան) حين
կենդանի | Կ. (խորհրդաբան) حيوان
կենդանիք | Կ. (խորհրդաբան) حيوانات
(Եզ. حيوان حيوان)
خ
Կնիք. մատանի | Կ. (խորհրդաբան) خاتم
Դուրս | Կ. (խորհրդաբան) خارج
Արտաքուս | Կ. (խորհրդաբան) خارجا
Պատուող, | Կ. (խորհրդաբան) خارق
խանգարող
Անտու | (խորհրդաբան) العاده
վոր, զարմանալի
Յատկապէս | Կ. (խորհրդաբան) خاصته
Միտք. սիրտ. | Կ. (խորհրդաբան) خاطر
կենցաղ
Հող | Կ. (խորհրդաբան) خاک
Պարսպ | Կ. (խորհրդաբան) خالي
Ազատազգի, | Կ. (խորհրդաբան) خاندان
աղնուական
Օրիորդ, տիկին | Կ. (խորհրդաբան) خانم
Տուն. մանկի տեւ | Կ. (խորհրդաբան) خانه
ղական անուն
Հուր, իմացնել | Կ. (խորհրդաբան) خبر
Տեղեակ, գէտ | (խորհրդաբան) خبردار
Վերջ | Կ. (խորհրդաբան) ختام
Ատուածաւ | Կ. (խորհրդաբան) خدای
յին. ինքնաբոյս, բնական
Սպաս, ծաւ | Կ. (խորհրդաբան) خدمت
ուսուցիչ
Աւերումն | Կ. (խորհրդաբան) خراب
Միտք, բան, | Կ. (խորհրդաբան) خرد
խելք

Դեղեցկութիւն, | Կ. (խորհրդաբան) حسن
լաւութիւն
Դեղեցկիւ, լաւ. | Կ. (խորհրդաբան) حسن
անուն Մահ.
Աղեցկուս. աւ. | Կ. (խորհրդաբան) حسين
նուն Մահ.
Վեհախառուս | Կ. (խորհրդաբան) حضرت
թիւն. ներկայութիւն
Ներկայութիւն | Կ. (խորհրդաբան) حضور
թիւն, առեան
Ախորժեւ | Կ. (խորհրդաբան) حفظ
Փրեւ | Կ. (խորհրդաբան) حفر
Պահել. ըմբռնել | Կ. (խորհրդաբան) حفظ
Իրաւունք. միւ | Կ. (խորհրդաբան) حق
չափայր ճանապարհի
Ճշմարտութիւնը (Եզ. حقايق حقايق)
Տուրի | Կ. (խորհրդաբան) حقه
Ի վերայ, առ | Կ. (խորհրդաբան) حقنده
Իրաւունքներ | Կ. (խորհրդաբան) حقوق
(Եզ. حق حقه)
Պատուութիւնը (Եզ. حكايات حكايات)
Իշխանութիւն. | Կ. (խորհրդաբան) حکم
տրամադրութիւն
Իմաստութիւն | Կ. (խորհրդաբան) حکمت
Իմաստաւ | Կ. (խորհրդաբան) حکمت
լից
Թագաւոր | Կ. (խորհրդաբան) حکمدار
Թագաւոր | Կ. (խորհրդաբան) حکمداران
լորը (Եզ. حکمدار حکمدار)
Թագաւոր | Կ. (խորհրդաբան) حکمداری
ղական
Իշխանութիւն | Կ. (խորհրդաբան) حکومت
թիւն, Թագաւորութիւն
Լուծել | Կ. (խորհրդաբան) حل
Քաղցրութիւն | Կ. (խորհրդաբան) حلوت
թիւն
Դէպքեր | Կ. (խորհրդաբան) حوادث
(Եզ. حادثه حوادث)
Գաւիթք, շրթ | Կ. (խորհրդաբան) حوالی
չակայք (Եզ. حوالی حوالی)

Ներկայ, պատաւ | Կ. (խորհրդաբան) حاضر
րատաւ
Պահպան. աւ. | Կ. (խորհրդաբան) حافظ
նուն մահ.
Դատաւոր. իշ | Կ. (խորհրդաբան) حاکم
խան
Վիճակ. պարաւ | Կ. (խորհրդաբան) حال
զայ. ներկայ
Դեռ, տակաւին. | Կ. (խորհրդաբան) حالا
այժմուս
Մտացող | Կ. (խորհրդաբան) حازن
Բանտարկել | Կ. (խորհրդաբան) حبس
Ուրախութիւն | Կ. (խորհրդաբան) حبور
Որպէս զի, զի. | Կ. (խորհրդաբան) حتی
մինչեւ իսկ
Քօղ, վարաւ | Կ. (խորհրդաբան) حجاب
զոյր. պատկառանք
Յատել | Կ. (խորհրդաբան) حجابت
Պարտէզը | Կ. (խորհրդաբան) حدائق
(Եզ. حدائق حدائق)
Երկաթ. բուռն, | Կ. (խորհրդաբան) حديد
սուր, զօրաւոր
Երկաթեայ | Կ. (խորհրդաբան) حديدی
Ջերմութիւն | Կ. (խորհրդաբան) حرارت
Պատերազմ | Կ. (խորհրդաբան) حرب
Յանկութիւն, | Կ. (խորհրդաբան) حرص
կիրք
Շարժումներ | Կ. (խորհրդաբան) حرکات
(Եզ. حرکات حرکات)
Շարժումն. | Կ. (խորհրդաբան) حرکت
մեկնել
Մեծարանք, | Կ. (խորհրդաբան) حرمت
յարգանք
Պատերազմը | Կ. (խորհրդաբան) حروب
(Եզ. حرب حرب)
Հրդեհ | Կ. (խորհրդաբան) حريق
Տխուր, արտուս | Կ. (խորհրդաբան) حزين
Զգալ | Կ. (խորհրդաբան) حس
Խոսակ | Կ. (խորհրդաբան) حسجال
ցութիւն զվիճակացն
Նախանձ | Կ. (խորհրդաբան) حسد
Հիւսնաւ | Կ. (խորհրդաբան) حسد آكینه
խանձու.

Արա- | ար (ճինասյը պարէ) جناب باری
 րիչն Աստուած
 Զորապետ | Զ. (ճինեթալ) جنرال
 Տեսակ, ազգ | ար. (ճին) جنس
 Պատերազմ. ճի- | ար. (ճին) جنگ
 րան, մագիւ
 Ոգեղէն | ար. (ճին) جنی
 Պատասխան | ար. (ճեթաս) جواب
 Ի պատաս- | ար. (ճեթաս) جوابا
 խանի
 Մերձաւորու- | ար. (ճեթար) جوار
 թիւն, դրացնութիւն
 Լաւութիւն, | ար. (ճեթար) جودت
 աղնուութիւն
 Երջան | ար. (ճեթլան) جولان
 Կողմեր. կեր- | ար. (ճեթար) جهات
 պեր (եզ. ճեթ) جهات
 Տիեզեր, աշ- | ար. (ճեթան) جهان
 խարհ
 Տիեզերա- | (ճեթան) جهانتاب
 փայլ. աշխարհատապ
 Կողմ. կերպ | ար. (ճեթար) جهات
 Զօրքեր, բա- | ար. (ճեթար) جيوش
 նակ (եզ. جیش) جیش

ج

Շուկայ | ար. (ճարս) چارسو
 Շաշիւն. պա- | ար. (ճարս) چاشنيک
 տաւառուն
 Զրհոր, հոր | ար. (ճար) چاه
 Խորատոյզ | ար. (ճար) چاه نشان
 Աչք | ար. (ճար) چشم
 Աչքեր | ար. (ճար) چشمان
 (եզ. چشم) چشم
 Մարդ | ար. (ճար) چن
 Մարդապետին | ար. (ճար) چنزار
 Մարդապետին | ար. (ճար) چنستان
 ձիւրան, մագիւ | ար. (ճար) چنک
 Միկիւլիւս (կողմ) | ար. (ճար) چنکلیا

ح

Պիտոյք, պէտք | ար. (ճար) حاجت

Հ
 Հոսող. ընթա- | ար. (ճար) جاری
 ցիկ, բանուկ, անցուկ
 Աղախին | ար. (ճար) جاریه
 Հանդերձ | ար. (ճար) جامه
 Հողի | ար. (ճար) جان
 Հողի աւնող, | ար. (ճար) جانستان
 սպանիչ
 Հոգի նուազե- | ար. (ճար) جانکه
 ցընող, դժնդակ
 Տեղի | ար. (ճար) جای
 Տեղի. վայր | ար. (ճար) جایگاه
 Արժան, պատշաճ | ար. (ճար) جائز
 Լեբիւր | ար. (ճար) جبال
 (եզ. جبل) جبل
 Ճակատ. երկ- | ար. (ճար) جبین
 չոտ
 Մտադիր | ար. (ճար) جدى
 Յանդգնեւ | ար. (ճար) جرات
 Մեղք, ոճիր, | ար. (ճար) جرم
 յանցանք
 Տոյժ | ար. (ճար) جزيره
 Կղզի | ար. (ճար) جزيره
 Փնուռեւ | ար. (ճար) جسم
 Մարմին | ար. (ճար) جسم
 Խոշոր, հոյա- | ար. (ճար) جسم
 կապ
 Պատիր | ար. (ճար) جعلی
 Թոք, լեարդ, | ար. (ճար) جگر
 սիրտ
 Բերեւ. դրաւեւ, | ար. (ճար) جلب
 յիւրքն ձգեւ
 Մեծ, փառա- | ար. (ճար) جليل
 ւոր, շքեղ
 Գեղ | ար. (ճար) جمال
 Ժողով, ամ- | ար. (ճար) جمعیت
 բոխ, ընկերութիւն
 Բովանդակ. նա- | ար. (ճար) جمله
 խաղասութիւն. դրութիւն
 Գեղեցիկ | ար. (ճար) جميل
 Բարձրապա- | ար. (ճար) جناب
 տուութիւն, վանութիւն

Հեռագիր | ար. (ճար) تلغراف
 Կորուստ, վատ- | ար. (ճար) تلف
 նուն
 Տեղեմագ (անուն | ար. (ճար) تلیاتی
 Յոյն.)
 Հանդիսատես | ար. (ճար) تماشا
 լիւնեւ, նայեւ
 Բովանդակ, ամ- | ար. (ճար) تمام
 բողջ. լրումն
 Ամբողջապէս, | ար. (ճար) تماما
 լիովին
 Առակական | ար. (ճար) تمثیلی
 Տեղաւորեւ, | ար. (ճար) تمکین
 հաստատել ուրեք. վեհանձ-
 նութիւն, զգոնութիւն
 Աղաչեւ խնդրեւ | ար. (ճար) تمنای
 Պատուիրեւ, | ար. (ճար) تمیبه
 զարթուցանեւ
 Իջուցանեւ | ար. (ճար) تنزیل
 Կշտամբեւ | ար. (ճար) تویج
 Դառնաւ | ար. (ճար) توجه
 դէպ. սկինարկ, խնամք
 Ակ- | ար. (ճար) توجهات
 նարկեր, խնամք
 (եզ. توجه) توجه
 Ածեւ ընդ մէջ. | ար. (ճար) توشیح
 պնեւ
 Յանձնարա- | ար. (ճար) توصیه
 բեւ, ապապրեւ
 Ծնեւ | ար. (ճար) تولید
 Արագ, սուր | ար. (ճար) تیز
 Մրաթօրիչ | ար. (ճար) تیزتر
 Մրա- (ճար) تیزتر. Գեղեցիկ
 ճանկ

ث

Հարստութիւն | ար. (ճար) ثروت
 Գովութիւն, օրհ- | ար. (ճար) ثنا
 նութիւն
 Հաստատուն | ար. (ճար) ثوابت
 ստեղծ (եզ. ثابته) ثابته

Նշակ | ար. (ճար) تشکيل
 Լացնեւ
 Նշույկ | ար. (ճար) تشويق
 Նշույկ, | ար. (ճար) تصادف
 զուգարկիւթիւն
 Ճշգրտեւ, սրբ- | ար. (ճար) تصحیح
 բարեւ. ապաքինեւ
 Տուգանք | ար. (ճար) تضییعات
 (եզ. تضیيع) تضیيع
 Նեղեւ. ճնշեւ | ար. (ճար) تضيق
 Երկարեցնեւ | ար. (ճար) تطويل
 Յորջորջեւ | ար. (ճար) تعبير
 Սահմանեւ. | ար. (ճար) تعريف
 զեկուցանեւ
 Պարապոյ | ար. (ճար) تعطيل
 Յարումն, վե- | ար. (ճար) تعلق
 բարեբուրեւ. կախաւ կաւ
 Ճշգրտեւ | ար. (ճար) تعلیمات
 (եզ. تعلیم) تعلیم
 Նորոգեւ շէնցնեւ | ար. (ճար) تعمیر
 Ապրուստ | ար. (ճար) تعیش
 Որոշեւ | ար. (ճար) تعیین
 Մանրա- | ար. (ճար) تفصیلات
 մանութիւնք
 (եզ. تفصیل) تفصیل
 Հակացնեւ | ար. (ճար) تفهيم
 Նախասահ- | ար. (ճար) تقدیر
 մանութիւն. դնահատեւ
 Ի պարագայի | ար. (ճար) تقدیر
 Ներկայեւ. | ար. (ճար) تقدیر
 նախադասեւ
 Բաժանեւ | ար. (ճար) تقسیم
 Նմանցնեւ, | ար. (ճար) تقلید
 կեղծեւ
 Ծատնաւ | ար. (ճար) تکثر
 Յանդիմանեւ | ար. (ճար) تکدير
 Կրկնեւ. կրկին, | ար. (ճար) تکرار
 միւսանգամ
 Առաջարկ. | ար. (ճար) تکليف
 հարկ
 Լրացնեւ | ար. (ճար) تکميل
 Վարանք, շտապ | ար. (ճար) تلاش
 տաղնապի

Տոկալ Համ- | աս. (Մեհհամթա) تحمل
 Բերել | աս. (Մեհհե) تحت
 Գահ | աս. (Մեհհե) تخت
 Ազատել | աս. (Մեհհե) تخليص
 Խորհուրդը , | աս. (Մեհհե) تدبير
 Ընտրութիւնը , Հնարը
 (եզ. تدبير مکتوبه)
 Ճարել, Հայ- | աս. (Մեհհե) تدارك
 Թայթել | աս. (Մեհհե) تدقيق
 Ձննել, քննել | աս. (Մեհհե) تذكره
 Պիտակ . նա- | աս. (Մեհհե) تراب
 Հող | աս. (Մեհհե) تريبه
 Սնուցանել . | աս. (Մեհհե) ترجيح
 կրթել, կրթութիւն
 Նախամեծա- | աս. (Մեհհե) تردد
 բել | աս. (Մեհհե) ترغيب
 վարանումն | աս. (Մեհհե) ترقى
 Հաճեցնել | աս. (Մեհհե) ترقيم
 Բարձրանալ . | աս. (Մեհհե) ترك
 յառաջանալ | աս. (Մեհհե) ترووا
 Թուազրել, գրել | աս. (Մեհհե) تزوير
 Թողուլ | աս. (Մեհհե) تزيين
 Տրուպա (թա- | աս. (Մեհհե) تسكين
 դաթ) | աս. (Մեհհե) تسليم
 Զրպարան . | աս. (Մեհհե) تسويه
 նենգել | աս. (Մեհհե) تسيار
 Զարդարել | աս. (Մեհհե) تشخيص
 Հանդարան- | աս. (Մեհհե) تشریف
 ցրնել, խաղաղեցնել | աս. (Մեհհե) تشكر
 Յանձնել | աս. (Մեհհե) تشكل
 Հարթել, շտկել | աս. (Մեհհե) تحمل
 Ի գլուխ հանել | աս. (Մեհհե) پوش
 Ընթացուցա- | աս. (Մեհհե) پہلوان
 նել, առաքել | աս. (Մեհհե) پیام
 Ճանաչել, ո- | աս. (Մեհհե) پیدا
 րուղի դանձն | աս. (Մեհհե) پیر
 Պատուել, | աս. (Մեհհե) پیش
 փառաւորել | աս. (Մեհհե) پیشکام
 Ծնորհակա- | աս. (Մեհհե) بیان
 րութիւն | աս. (Մեհհե) بیان
 Կազմուիլ, | աս. (Մեհհե) بیان
 ձեւանալ | աս. (Մեհհե) بیان

Սուրհանդակ | աս. (Մեհհե) پوسته
 Ծածկուած | աս. (Մեհհե) پوش
 Հմբիք . | աս. (Մեհհե) پہلوانان
 Ղրւցազուկը | աս. (Մեհհե) پیام
 (եզ. پہلوان کتک)
 Լուր | աս. (Մեհհե) پیام
 Գոյ | աս. (Մեհհե) پیدا
 Ծեր | աս. (Մեհհե) پیر
 Առաջի | աս. (Մեհհե) پیش
 Պատկեր | աս. (Մեհհե) پیشکام
 Պայման . ուխտ | աս. (Մեհհه) بیان
 Ծաղ | աս. (Մեհհه) تاب
 Ազդեցութիւն | աս. (Մեհհه) تأثیر
 Թագ | աս. (Մեհհه) تاج
 Յիւրուցան | աս. (Մեհհه) تارمار
 Թուական . | աս. (Մեհհه) تاریخ
 պատմութիւն
 Պատմական | աս. (Մեհհه) تاریخی
 Ապաշույցնել | աս. (Մեհհه) تأمین
 Թէփել (քաղաք) | աս. (Մեհه) تب
 Ի վեր երե- | աս. (Մեհه) تبادر
 ւել, Ղրւղի, պատահել
 Հատուցանել, | աս. (Մեհه) تبلیغ
 Հաղորդել
 Լրումն | աս. (Մեհه) تته
 Թագազրել, | աս. (Մեհه) تئویج
 պրահել
 վաճառա- | աս. (Մեհه) تجارت
 կանութիւն , առեւտուր
 Ներքեւ | աս. (Մեհه) تحت
 Գրու- | աս. (Մեհه) تحریرات
 թիւնը , գրուածք
 (եզ. تحریر مکتوبه)
 Յառաջ բե- | աս. (Մեհه) تحصیل
 րել, ձեռք բերել . ուսանիլ
 Ստուգուիլ, | աս. (Մեհه) تحقیق
 Հաստատուիլ
 Անարգել, ար- | աս. (Մեհه) تحقیق
 Համարչել, նախատել
 Քննել, Հաս- | աս. (Մեհه) تحقیق
 տատել | աս. (Մեհه) تحقیق

Գին | աս. (Մեհհه) بهار
 Դարուն | աս. (Մեհհه) بهار
 Իւրաքանչիւր | աս. (Մեհհه) بهر
 Առանց , ան , ապ , չ | աս. (Մեհه) بی
 Անբաղդ , դրժ- | աս. (Մեհه) بیخجنت
 բաղդ
 Անղանալի | աս. (Մեհه) بیدریغ
 Յայտ առնել | աս. (Մեհه) بیان
 Անելը | աս. (Մեհه) بیکران
 Պիւմալիոն | աս. (Մեհه) بیکراهیون
 (անուն ցոյն .)
 Անմեղք | աս. (Մեհه) بیکناهان
 (եզ. بیکناهه بگریزان)
 Անխելթ | աս. (Մեհه) بیکینه
 Ի միջի | աս. (Մեհه) بین
 Տեսնող | աս. (Մեհه) بینا
 Ի միջի | աս. (Մեհه) بین الدول
 սերութեանց

Ոսն | աս. (Մեհه) با
 Բարիչ (քաղաք) | աս. (Մեհه) بارس
 Պահակ | աս. (Մեհه) باسیان
 Բոյնի | աս. (Մեհه) باشا
 Մանուկ | աս. (Մեհه) بچه
 Հայր | աս. (Մեհه) پدر
 Ընդունող | աս. (Մեհه) پذیر
 Թոխ | աս. (Մեհه) پر
 Լի . բեր | աս. (Մեհه) پر
 Հարցանող | աս. (Մեհه) پرسان
 Լցեալ բիւռ | աս. (Մեհه) پرکینه
 Մնեալ | աս. (Մեհه) پرورده
 Դիցուելի , յաւեր- | աս. (Մեհه) بری
 ժահարան
 Որդի | աս. (Մեհه) پسر
 Գովեալ, | աս. (Մեհه) پستدیده
 դովիլի
 Սորչացող , | աս. (Մեհه) پشیمان
 Ղրւացող
 վազը | աս. (Մեհه) پلنگ
 Խրատ | աս. (Մեհه) پند
 Մաշեակ . ա- | աս. (Մեհه) پوست
 ւազութիւն

Բաղդաւոր , | աս. (Մեհه) بختيار
 բարեբաղդ
 Պարզեւել | աս. (Մեհه) بخش
 Չար , յոտի | աս. (Մեհه) بد
 Սկսիլ | աս. (Մեհه) بدأ
 Անէծ | աս. (Մեհه) بدعا
 Չարբարոյ | աս. (Մեհه) بدخو
 Չարագէ՛ | աս. (Մեհه) بدرو
 Չարախոս | աս. (Մեհه) بدگو
 Փոխարինու- | աս. (Մեհه) بدل
 թիւն , փոխանակութիւն
 վարձ | աս. (Մեհه) بدل اجار
 Մարմնոյ , Ի- | աս. (Մեհه) بدنی
 բանայ
 Անապատա- | աս. (Մեհه) بدوی
 կան , վայրենի
 Կր . Լանջ . պառու | աս. (Մեհه) بر
 Խրատել | աս. (Մեհه) برادر
 Նղբայր | աս. (Մեհه) برکت
 Օրհնութիւն , | աս. (Մեհه) برکت
 պաղաբերութիւն
 Կատարեալ | աս. (Մեհه) برکال
 Փայլատակումն | աս. (Մեհه) برق
 Յեա | աս. (Մեհه) بعد
 Յետ | աս. (Մեհه) بعدالتوالید
 ճանակոյ
 Մի քանի , ոմանը | աս. (Մեհه) بعض
 Բարեւուն (երկիր) | աս. (Մեհه) بغداد
 Կալ , մեալ , յա- | աս. (Մեհه) بقا
 րատեւութիւն
 Սեղուզ . գաւա- | աս. (Մեհه) بك
 ուպեալ
 Աղէտ | աս. (Մեհه) بلا
 Քաղաք | աս. (Մեհه) بلده
 Բարձր | աս. (Մեհه) بلند
 Աղէտ | աս. (Մեհه) بلیه
 Ծէնը , շինել , | աս. (Մեհه) بنا
 Հիմնել
 Հիմնելով . վասն | աս. (Մեհه) بناه
 Մասալ | աս. (Մեհه) بنده
 Մանիչակ | աս. (Մեհه) بنفشه
 Անապատը | աս. (Մեհه) بوادی
 (եզ. بادی بوم)

Կատարել, վճարել | ... (եֆա) ایفا
 Զարթուցանել | ... (եֆա) ایقناط
 Երզմունք | ... (եյան) ایجان
 (եզ. عین کتفین)

Բ

Ի. ընդ | ... (պե) ب
 Ընդ. Ի | ... (պե) ب
 Ընդ | ... (պա) با
 Գունն. Հատ | ... (պա) باب
 Ի դրան. մասին | ... (պա) بابندہ
 Վտանգաւոր | ... (պա) باخطر
 Պատճառ | ... (պա) بادی
 Տեղացող. բռն. | ... (պա) بار
 անգամ
 Բեռնակիր. ձի | ... (պա) بارکیر
 Արարիչ | ... (պա) باری
 Եռակայ, վաճառ | ... (պա) بازار
 ունեց
 Պատճառ | ... (պա) باعث
 Այգի | ... (պա) باغ
 Պարտեզ | ... (պա) باغچه
 Մնայուն, մնա- | ... (պա) باقی
 ցորդ
 Բննելով, | ... (պա) بالامتحان
 քննուելով, տառապելով
 Վարձելով, | ... (պա) بالایجار
 վարձու տալով
 Զարդարելով | ... (պա) بالتزیین
 Ներկայելով | ... (պա) بالتقدیم
 նախագասելով
 Ի չզոյէ, | ... (պա) بالضروره
 Ի հարկէ, յակամայս
 Զափազաս, յար- | ... (պա) بالغ
 բունս հասեալ
 Պալո (անուն Գաղղ.) | ... (պա) بالو
 Բաղդադոր, բա- | ... (պա) ببغدت
 րբաղդ
 Խօսք, ճառ | ... (պա) بحث
 Ընդ բողով | ... (պա) بمحباب
 Ծով | ... (պա) بحر
 Ընդ ծով | ... (պա) بحرا
 Բաղդ | ... (պա) بخت

Գեառք (եզ. ք. Գեհր) | ... (եհար) انبار
 Զայն, ազաղակ | ... (եհար) آواز
 Զորք, հո- | ... (եհար) اودیه
 վիար (եզ. وادی) | ... (եհար) اوراق
 Տերեւներ | ... (եհար) اوراق
 (եզ. ورق) | ... (եհար) اوراق
 Թղթեր. գրք- | ... (եհար) اوراق
 ուածք. նամակք | ... (եհար) اوراق
 (եզ. ورقه) | ... (եհար) اول
 Առաջին, յա- | ... (եհար) اول
 ուղարկոյն
 Նախագոյն, | ... (եհար) اول
 նախամեծար
 Որդիք | ... (եհար) اولاد
 (եզ. ولد) | ... (եհար) اوليس
 Ողբուեստ (անուն | ... (եհար) اوليس
 Յոյն.) | ... (եհար) آه
 Հառաչանք, ան | ... (եհար) آه
 Բաղաբացիք, | ... (եհար) اهالی
 ժողովուրդ (եզ. اهل) | ... (եհար) اهل
 Անողակ. ստացիչ, | ... (եհար) اهل
 տէր
 Նմանցնող, | ... (եհար) اهل
 հասցող
 Աղղակու- | ... (եհար) اهليت
 թիւն | ... (եհար) اهليتنامہ
 Վկայական | ... (եհար) اھليتنامہ
 Կարեւորու- | ... (եհար) اھليتنامہ
 թիւն | ... (եհար) آھن
 Երկաթ | ... (եհար) آھن
 Երկաթա- | ... (եհար) آھن
 պատ, զրահաւոր
 Գառնալ, գալ | ... (եհար) ايات
 Իտալիա (երկիր) | ... (եհար) ايتاليا
 Լիպ | ... (եհար) ايحاب
 պահանջումն
 Գոյացնել, հնա- | ... (եհար) ایجاد
 րել
 Վարձել, վար- | ... (եհար) ایجار
 ձու տալ
 Ի ներ- | ... (եհար) ایجن
 բուստ, Ի խորոց
 Զարչարել | ... (եհար) ايندا

Յ, մինչ | ... (եհար) الى
 Ցնա, ցայն | ... (եհար) اليه
 Ապահովութիւն | ... (եհար) امان
 Աւանդ. աւան- | ... (եհար) امانت
 դապահ տեսչութիւն
 Քննել, քնն- | ... (եհար) امتحان
 նուիլ, տառապել | ... (եհար) امتعه
 Ապրանք | ... (եհար) امتعه
 (եզ. متاع) | ... (եհար) امثال
 Նմանք | ... (եհար) امثال
 (եզ. مثل) | ... (եհար) آمد
 Եկ, գալուստ | ... (եհար) آمد
 Հրաման. գործ | ... (եհար) امر
 Հրամանագիր | ... (եհար) امرنامه
 Ստորագրել | ... (եհար) امضا
 Ակնկալութիւն, | ... (եհար) امل
 փափազ
 Կալուածք | ... (եհար) املاك
 (եզ. ملك) | ... (եհար) امنيت
 Վստահութիւն | ... (եհար) امنيت
 Ինչք, զրամք | ... (եհար) اموال
 (եզ. مال) | ... (եհար) امور
 Գործք, բանք | ... (եհար) امور
 (եզ. امر) | ... (եհար) اوريد
 Եղոս | ... (եհար) اوريد
 Յուսատու | ... (եհար) امید
 Ժամանակ | ... (եհար) آن
 Ընտրել | ... (եհար) انتخاب
 Նայիլ, ակն | ... (եհար) انتظار
 ունել, սպասել
 Վարձան, վերջ | ... (եհար) انجام
 Կաճառ, ա- | ... (եհար) انجام
 կուծք
 Նետող | ... (եհար) انداز
 Օծեալ, պատ- | ... (եհար) اندود
 եալ, ծեփեալ
 Մարդ | ... (եհար) انسان
 Վշտահարիլ | ... (եհար) انفعال
 Մատն | ... (եհար) انكشت
 Լոյսեր | ... (եհար) انوار
 (եզ. نور) | ... (եհար) انواع
 Տեսակք | ... (եհար) انواع
 (եզ. نوع)

Վիշաք, ցաւք | ... (եհար) اكدار
 (եզ. كدر) | ... (եհար) اكل
 Ուտել | ... (եհար) اكل
 Լի, լցուած | ... (եհար) آكینه
 Որոշիչ յօդ | ... (եհար) ال
 Գործիներ | ... (եհար) آلات
 (եզ. آلت) | ... (եհար) الام
 Ցաւք, վիշաք | ... (եհար) الام
 (եզ. ألم) | ... (եհար) الامان
 Ապահովութիւն | ... (եհար) الامان
 Գննել, | ... (եհար) الامتحان
 քննուիլ, տառապել | ... (եհար) الامتحان
 Հրաման. գործ, | ... (եհար) الامر
 բան | ... (եհար) الآلى
 Հանդէս. | ... (եհար) الآلى
 գունդ
 Վարձել, վար- | ... (եհար) الايجار
 ձու տալ | ... (եհար) الايجار
 Զրեատ | ... (եհար) البسه
 (եզ. لباس) | ... (եհար) آلت
 Գործի | ... (եհար) آلت
 Զեկուցա- | ... (եհար) التعريف
 նել. սահմանել | ... (եհար) التعريف
 Ներկայել. | ... (եհար) التعريف
 նախագասել | ... (եհար) التوليد
 Ծնել | ... (եհար) التوليد
 Տէրութիւնք | ... (եհար) الدول
 (եզ. دولت) | ... (եհար) الزياره
 Ուխտել. | ... (եհար) الزياره
 այցելել
 Տարիք | ... (եհար) السن
 Առատ | ... (եհար) الصباح
 Զբաւու- | ... (եհար) الضوروره
 ռութիւն. հարկ
 Սովորութիւն | ... (եհար) العاده
 Աչք | ... (եհար) العين
 Բարիք, երախ- | ... (եհար) التعم
 տիք (եզ. نعمت) | ... (եհար) الفت
 Ընտանութիւն, | ... (եհար) الفت
 ծանօթութիւն
 Յաւ, վիշտ | ... (եհար) ألم
 Աստուածային. | ... (եհար) الهى
 ով Աստուած

Յայտ առնել, | ... (եֆաթե) افاده
 Հասկցնել | ... (եֆաթե) افقت
 Ապարիներ | ... (եֆաթե) اقباب
 Արէգ | ... (եֆաթե) اقباب
 Անկատ | ... (եֆաթե) افاده
 Հարեալ է սէր | ... (եֆաթե) افتخار
 Պարծիլ | ... (եֆաթե) افراد
 Անհատը | ... (եֆաթե) افراز
 Չատել, մեկ- | ... (եֆաթե) انهن
 նել, որոշել | ... (եֆաթե) آفرین
 Ստեղծիչ | ... (եֆաթե) افرا
 կեցցէ | ... (եֆաթե) افشا
 Աւելցնող | ... (եֆաթե) افكار
 Յայտնել, Հանել | ... (եֆաթե) افكار
 Միտք, դա- | ... (եֆաթե) افكار
 Տէր, տեար | ... (եֆաթե) افندي
 Մերձաւորը, | ... (եֆաթե) اقارب
 ազգականը (եղ. اقربا
 եղ. اقربا
 Բնակութիւն, | ... (եֆաթե) اقامت
 մնալ ուրեք | ... (եֆաթե) اقامت
 Յարուցանել | ... (եֆաթե) اقامت
 կարողութիւն | ... (եֆաթե) اقدار
 Հարկ լինել, | ... (եֆաթե) اقتضا
 պիտոյ լինել. նախասահ-
 մանութիւն, վճիռ | ... (եֆաթե) اقدار
 Գաւաթներ | ... (եֆաթե) اقدار
 (եղ. اقدار
 Յառաջադոյն, | ... (եֆաթե) اقدار
 նախադոյն, նախամեծար
 Խոտտումանել, | ... (եֆաթե) اقرار
 Հաստատել | ... (եֆաթե) اقرار
 Փոխ տալ | ... (եֆաթե) اقرار
 Մերձաւորը, | ... (եֆաթե) اقربان
 տարեկիցը, ընկերը | ... (եֆաթե) اقربان
 (եղ. اقربان
 Խօսքեր | ... (եֆաթե) اقوال
 (եղ. اقوال
 Աղբիւր, ցեղը, | ... (եֆաթե) اقوام
 փողովուրդը (եղ. اقوام)

Դմաս- | ... (եֆաթե) اصحاب
 սունք, Հանձարեղը | ... (եֆաթե) اصحاب
 Ուշիմը, | ... (եֆաթե) اصحاب
 Հանձարեղը | ... (եֆաթե) اصحاب
 Սկիզբն, բուն, | ... (եֆաթե) اصل
 արմատ | ... (եֆաթե) اصل
 Բնաւ, երէք | ... (եֆաթե) اصلا
 Սկզբնական | ... (եֆաթե) اصلي
 Հնազանդու- | ... (եֆաթե) اطاعت
 թիւն | ... (եֆաթե) اطراف
 կողմեր, շուրջ, | ... (եֆաթե) اطراف
 բոլորտիք (եղ. اطراف
 Ուտեստը, կե- | ... (եֆաթե) اطعمه
 րակուրը (եղ. اطعمه
 Մարեւ, շիջուցանել | ... (եֆաթե) اطفا
 վարք, վար- | ... (եֆաթե) اطوار
 մունք (եղ. اطوار
 Զարեան Հանել, | ... (եֆաթե) اظهار
 Երեւանի ցոյց ածել | ... (եֆաթե) اعاده
 վերադարձնել | ... (եֆաթե) اعتبار
 Պատիւ, յարգ, | ... (եֆաթե) اعتبار
 վարկ | ... (եֆաթե) اعتراض
 Դիտողու- | ... (եֆաթե) اعتراض
 թիւն, ղիտել տալ, բողոք | ... (եֆաթե) اعتماد
 վստահել, հա- | ... (եֆաթե) اعتماد
 Ոչնչացնել, | ... (եֆաթե) اعدام
 մեռցնել | ... (եֆաթե) اعضا
 Անդամը | ... (եֆաթե) اعضا
 (եղ. اعضا
 Մեծագոյն | ... (եֆաթե) اعظم
 Բարձրա- | ... (եֆաթե) اعلا
 լատալ | ... (եֆաթե) اعلا
 Բարձրացնել, ազ- | ... (եֆաթե) اعلام
 նուցնել, ծա- | ... (եֆաթե) اعلام
 Գիտցնել, ծա- | ... (եֆաթե) اعلام
 նուցանել. դատապարտել | ... (եֆաթե) اعمال
 Ծինել | ... (եֆաթե) اغنام
 Ոչխարը | ... (եֆաթե) اغنام
 (եղ. اغنام
 Գիւղ | ... (եֆաթե) آغوش
 Յայտարա- | ... (եֆաթե) افادات
 րութիւնը (եղ. افادات)

Հասկնալ | ... (եֆաթե) استفهام
 ուղել, հարցնել | ... (եֆաթե) استلاب
 կողպտել, | ... (եֆաթե) استلاب
 Հսել, մտիկ | ... (եֆաթե) استماع
 ընել | ... (եֆաթե) استملاك
 Ստացումն | ... (եֆաթե) استملاك
 խնդրել, ստացական իրա-
 ւունք ունենալ | ... (եֆաթե) استنطاق
 Հարցա- | ... (եֆաթե) استنطاق
 փորձել, հարցաբանութիւն
 վերաբերն- | ... (եֆաթե) استيفاف
 նութիւն | ... (եֆաթե) اسرار
 Գաղտնիք, | ... (եֆաթե) اسرار
 խորհուրդը (եղ. اسرار
 Նաւաստայց, | ... (եֆաթե) اسكبه
 լատասկերտ | ... (եֆաթե) اسکندر
 Աղեքսանդր | ... (եֆաթե) اسکندر
 (անուն Յոյն) | ... (եֆաթե) اسلحه
 Զէնքեր | ... (եֆաթե) اسلحه
 (եղ. اسلحه
 Անուն | ... (եֆաթե) اسم
 Իսմայէլ | ... (եֆաթե) اسماعيل
 (անուն երբ. եւ Մահ.) | ... (եֆաթե) آسمان
 Երկին | ... (եֆաթե) آسمان
 Յեցնել. ընծա- | ... (եֆաթե) استاد
 յել, տալ. ամբաստանել | ... (եֆաթե) اسير
 Գերի | ... (եֆաթե) اسير
 կերակուր | ... (եֆաթե) آس
 Նշմարել. | ... (եֆաթե) اشارت
 Իմացունել | ... (եֆաթե) اشام
 Ըմպող | ... (եֆաթե) اشام
 Ընկերու- | ... (եֆաթե) اشتراك
 թիւն, զուտողութիւն | ... (եֆաթե) اشتغال
 Զբաղիլ | ... (եֆաթե) اشتغال
 Ծառեր | ... (եֆաթե) اشجار
 (եղ. اشجار
 Տոհմականը | ... (եֆաթե) اشرف
 Մուհամմետի, երեւելիք, իշ-
 խանը (եղ. اشرف
 Իրեր, բաներ, | ... (եֆաթե) اشيا
 կարասիք (եղ. اشيا
 Տեարք | ... (եֆաթե) اصحاب
 (եղ. اصحاب)

Չարդարող | ... (եֆաթե) آرا
 կամք, հրաման | ... (եֆաթե) اراده
 Երկիրներ, հո- | ... (եֆաթե) اراضى
 ղային կալուածք (եղ. ارض
 Հանդարտու- | ... (եֆաթե) آرام
 թիւն, Հանդիստ | ... (եֆաթե) آرايان
 Չարդարող | ... (եֆաթե) آرايان
 (եղ. آرايان
 Յուցունել | ... (եֆաթե) اراده
 Տեարք | ... (եֆաթե) ارباب
 (եղ. ارباب
 Դի- | ... (եֆաթե) ارباب
 տողը, Հանդիսատեսը | ... (եֆաթե) ارباب
 Խայտոք, | ... (եֆաթե) ارباب
 ամօթիվածք | ... (եֆաթե) ارباب
 Հա- | ... (եֆաթե) ارباب
 մեստը, պարկեշտը | ... (եֆաթե) ارباب
 Չորս | ... (եֆաթե) ارباب
 վատանալ, | ... (եֆաթե) ارتكاب
 ցածնալ, հեծանիլ | ... (եֆաթե) اردو
 Բանակ | ... (եֆաթե) اردو
 Արժան | ... (եֆաթե) ارزان
 Փափազ | ... (եֆաթե) آرزو
 Ղրկել | ... (եֆաթե) ارسال
 Երկիր | ... (եֆաթե) ارض
 Գաճ | ... (եֆաթե) اريكه
 Գերի | ... (եֆաթե) ازبیر
 Զմիւռնիա (քաղաք) | ... (եֆաթե) ازهار
 Ծաղկունք | ... (եֆաթե) ازهار
 (եղ. ازهار
 Հիմնական | ... (եֆաթե) اسمى
 Հեղուկ | ... (եֆաթե) اساله
 Յառաջ | ... (եֆաթե) استحصا
 բերել, ձեռք բերել, | ... (եֆաթե) استخراج
 Գուշակել | ... (եֆաթե) استخراج
 Գիտութիւն | ... (եֆաթե) استرحام
 Հայցել | ... (եֆաթե) استعفاف
 Ծնորդս | ... (եֆաթե) استعفاف
 Հայցել | ... (եֆաթե) استعفاف
 Ներումն | ... (եֆաթե) استعمال
 խնդրել. Հրաժարիլ | ... (եֆաթե) استعمال
 Գործածել | ... (եֆաթե) استفاده
 Օգուտ քաղել | ... (եֆաթե) استفاده
 Հարցնել | ... (եֆաթե) استفسار

Շահել, վաս- | արհազ (հհրա) |
 աբկիլ
 Շնորհ, շնորհս | արհասան (հհասան) |
 առնել
 Յանդիման կա- | արհասար (հհասար) |
 ցուցանել, հանել, յատեան
 Տրամադրու- | արհակամ (ահհեամ) |
 թիւնք, վճիռք
 (եղ. արհակամ) |
 Գոռիկի, ընտրե- | արհաճ (ահհաճ) |
 լագոյն, անուն մահ.
 Վիճակներ, | արհավալ (ահհավալ) |
 պարազայներ (եղ. արհավալ)
 կենդանացնել, | արհաճի (ահհաճի) |
 վերակենդանացնել
 Իմացնել | արհաճար (ահհաճար) |
 իսովու- | արհաճալ (ահհաճալ) |
 թիւն, խանգարումն
 Ընտրել, ծեր | արհաճար (ահհաճար) |
 Ուրիշ | արհաճար (ահհաճար) |
 Վերջ, հան- | արհաճար (ահհաճար) |
 դերձեալ աշխարհ
 Յիշեցնել | արհաճար (ահհաճար) |
 Բնաւորու- | արհաճար (ահհաճար) |
 թիւնք. բարոյական
 (եղ. արհաճար) |
 Թարուցանել | արհաճար (ահհաճար) |
 Հատուցանել. նա- | արհաճար (ահհաճար) |
 զանք
 Դարցնել. վա- | արհաճար (ահհաճար) |
 բել, վարչութիւն
 Կրթութիւն. բա- | արհաճար (ահհաճար) |
 րոյական
 Բարոյա- | արհաճար (ահհաճար) |
 գէտ, կիրթ
 Ստորին | արհաճար (ահհաճար) |
 Գործիներ. | արհաճար (ահհաճար) |
 մասնիկք (եղ. արհաճար)

Ջուր | արհաճար (ահհաճար) |
 Ապատ, շէն | արհաճար (ահհաճար) |
 Ապատ, շէն | արհաճար (ահհաճար) |
 Ջրով շա- | արհաճար (ահհաճար) |
 զախեալ
 Ջեռն արկա- | արհաճար (ահհաճար) |
 նել, սկսիլ
 Յօնք | արհաճար (ահհաճար) |
 Կուսանք | արհաճար (ահհաճար) |
 (եղ. արհաճար) |
 Շէնքեր, շի- | արհաճար (ահհաճար) |
 նութիւնք (եղ. արհաճար) |
 Իթակէ (կղզի) | արհաճար (ահհաճար) |
 Համաձայնիլ, | արհաճար (ահհաճար) |
 միանալ
 Յետագայ, զալիք, | արհաճար (ահհաճար) |
 ապագայ
 Արդիւններ, գոր- | արհաճար (ահհաճար) |
 ծեր, հետքեր (եղ. արհաճար) |
 Արդիւնք, գործ, | արհաճար (ահհաճար) |
 հետք
 Ստիպել | արհաճար (ահհաճար) |
 Հաւարութիւլ, | արհաճար (ահհաճար) |
 ժողովիլ
 Հեռանալ, | արհաճար (ահհաճար) |
 խորշել
 Կատարել, գոր- | արհաճար (ահհաճար) |
 ծաղրել
 Վարձ, հատու- | արհաճար (ահհաճար) |
 ցումն
 Վարձկան | արհաճար (ահհաճար) |
 Ջրուշանալ | արհաճար (ահհաճար) |
 Անարգութիւլ, | արհաճար (ահհաճար) |
 արհամարհանք
 Քարեր | արհաճար (ահհաճար) |
 (եղ. արհաճար)

Ա. Բառգրքուկիս մէջ բովանդակեալ են այն ամէն Արաբ. և Պարս. և ինչ ինչ Թուրք. և օտար լեզուաց բառերն, որք դասագրքիս մէջ գործածուած են ի պարբերութիւնս. ասոնց մէջ կը գտնուին նաեւ սովորաբար ծանօթ բառերն իսկ ի դիւրութիւն ուսանողին :

Բ. Բաղադրեալ բառերն՝ թէ բաղադրեալ վիճակի կարգաւ և թէ միանգամայն առանձին առանձին կը գտնուին ըստ կարգի :

Գ. Բաղադրեալ բառերն ելնք պէի բացարձակ կարգաւ գրուած են, ինչպէս արհաճար բառը փոխանակ արհաճար բառին յարդարելու՝ արհաճար բառին յարդարած է :

Դ. Յոգնակի գոյականներու առջեւ կը գտնուին իրենց յղակիներն ի փակագծի :

Ե. Համար (o) ով վերջաւորեալ բառերն ի կարգը դրուած են :

Զ. Բառգրքուկիս մէջ գործածուած համաուստագրութիւնքն են հետեւեալներն .

ար. Արաբերէն	թ. Թուրքերէն
Անգլ. Անգղիական	լ. Հատիներէն
բ. Գաղղիարէն	Մահ. Մահաձէտական
Գաղղ. Գաղղիական	յ. Յունարէն
գեր. Գերմաներէն	Յոյն. Յունական
երբ. Եբրայական	պ. Պարսկերէն

2013

5354-5359

« Ազգային գրադարան

NL0063629

« Ազգային գրադարան

NL0063628

« Ազգային գրադարան

NL0063627

« Ազգային գրադարան

NL0063626

« Ազգային գրադարան

NL0063625

« Ազգային գրադարան

NL0063624

234-239

234

235

236

237

238

239